

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslu
78.180, Wten št. 105.241.

JUTRO

Izaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina: 25 dinov mesečno.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Položaj na Daljnem vzhodu

Zopet je tako, da so oči vsega sveta obrnjene na Pacifik, pa da si vse, kar se zaveda kompliciranosti sedanjega svetovnega stanja, postavlja vprašanje, kako je razumeti najnovejšo dogodke na Daljnem vzhodu. Ta čas so druga vprašanja stopila v ozadje, a v ospredje se je pomaknila vzhodna Azija, kjer se kar na dveh frontah odigravajo dogodki, o katerih ima politična javnost vtis, da so v vzročni zvezi z najvažnejšimi gibalci bodočega razpleta.

Prva fronta se tiče rusko-japonskega razmerja. Na mejah med Mandžurijo in Mongolijo se stanje nikakor še ni pomirilo in jako je znatno, da se niti ne izdajajo za zunanji svet več redna poročila, kako potekajo vojni dogodki. Da pa je zelo resno tamkaj, se razvidi po nekaterih pripravah, zlasti po razglasitvi majhno manj ko vojnega stanja v Mandžuriji. Zakaj so se ravno na mandžurski meji vneli tako hudi konflikti, so nekateri strateški strokovnjaki skušali v zadnjem času raztolmačiti. Opozarjajo na izredno izbočeni potek mandžurske meje, ki pomeni takorekč v rusko ozemlje zavajeno ogromno utrdbo, iz katere je mogoče uspešno napadati proti ruskemu primorju, posebno Vladivostoku, ki je s svojimi avionskimi in podmorskimi postojankami Japoncem najbolj pri srca. Stepe in puščave Mongolije so nekaj pomenile za moderno vojsko skor neopredeljen predel. Toda v dobi tankov in motorizirane vojske ter avionov je stvar bistveno drugačna; sedaj nikakor ni več tako povsem nemogoče, da udari moderno oborožena vojska tod skozi.

Stvar, tako gledana, pa ima seveda dvojno osto. Mogla bi predstavljati Japoncem dobrodošlo priliko, da udarijo po ovinku, pa vendar bližnji v osrčje pokrajine okrog Bajkalskega jezera in s tem odrežejo pacifiško rusko področje od zaledja. Nedvomno je res, da bi taka akcija ne šla lahko od rok, toda v poštev prihaja vendarle. Da Rusi računajo s tako možnostjo, o tem pričajo njihove temeljite priprave na mandžursko-mongolski meji. Stvar pa ima, kakor rečeno, tudi obrnjeno lice. Nič manj vabljivo ni za Ruso, da poskusi preko Mongolije vdreti v japonske postojanke. Zakaj prav tamkaj, kjer se vršijo sedaj krvave borbe, dela mongolska meja veliko vzboklino v mandžursko ozemlje, vabeč na poskus, da se ta klin razširi in podaljša, s čimer bi bila japonska pozicija v Mandžuriji zadeta v osrčje. Vsekakor pa bi pozicije na vzhodni mongolski meji mnogo pomenile v koncentričnem napadanju japonskih pozicij, ki bi jim bile izpostavljenе takoj ob izbruhu sovražnosti.

Vse kaže tedaj, da se sosed v svojih dosedanjih praskah in spopadih temeljito odtipavata, da se prepričata, koliko pridejo posamezne možnosti v resnem primeru v poštev, pa kako daleč so stvari že dozorele.

V zadnjih tednih se znova povečava tudi spor na morjski strani. Saj se je že afera z japonskimi ribiči pomirila komaj za kratko dobo, za veljavnost enega leta, a že stopa v ospredje stari spor o gospodarski eksploataciji severnega Sahalina. Kakor znano, so Japonci izrabili notranje homatije v Rusiji v dobi revolucije, pa slabost sovjetske Rusije v prvi dobi po revoluciji, da so si pridobili izredne gospodarske pravice v severni polovici ruskega Sahalina. Te gospodarske pravice, ki so jim jih sovjeti svoj čas povsem formalno dovolili, so sedaj seveda vse drugo ko prijetne Moskvi. Saj pomenijo za Japonsko možnost, da od tamkaj dobavljajo za svoje gospodarstvo zlasti nafto in premog.

Ruski in japonski gospodarski način in ves sistem izkoriščanja se seveda med seboj bistveno razlikujeta in na dani so ogromna nasprotstva med njima, kar ni moglo ostati brez posledic, ne glede na rastočo politično napetost. Konflikti, ki izvirajo iz tega stanja, bi bili že v normalnih razmerah nevarni, koliko bolj sedaj, ko traja na vseh mejah med državama tako rekoč napol vojno stanje.

Ako moramo reči, da se je razmerje na rusko-japonski meji v poslednji dobi še močno poslabšalo, pa se na drugi strani zdi, da tudi sporazum med britanskim veleposlanikom in japonskim zunanjim ministrom Arito ni kdo ve kako razčistil ozračja. Prvi vtisi so pomenili tako rekoč prelom. Toda čim dalje bolj se kaže, da sta se obe stranki zadovoljili s formulacijo, ki naj bi bila čim bližje lastnim željam, pa je prav zaradi tega tako silno malo konkretna. Presenetljivo mnogostranskega tolmačenja se je izkazala sposobna ta tokijska deklaracija. Iz Londona zagotavljajo, da se britanska politika na Kitajskem ne bo spremenila, v angleških opozicijskih krogih in skoro po vsem inozemstvu pa izražajo nove pomisleke. Stvar zase je interpretacija, da se do-

CHAMBERLAIN O POGAJANJH Z RUSIJO

Zunanjepolitična razprava v angleškem parlamentu — Chamberlain je potrdil, da se bodo še ta teden začela vojaška pogajanja v Moskvi — O političnem sporazumu samem ni povedal ničesar točnega

London, 31. julija. br. V spodnji zbornici se je pričela danes za napetostjo pričakovana zunanjepolitična debata. Navzoči so bili s par izjemami vsi člani zbornice, prav tako pa so bile popolnoma zasedene diplomatske in novinarske lože ter vse galerije za publiko. Največje zanimanje je vladalo v vsej politični javnosti za pričakovano izjavo ministrskega predsednika Chamberlaina o pogajanjih z Rusijo.

Stališče in predlogi opozicije

Debato je otvoril zastopnik opozicijske liberalne stranke Archibald Sinclair. Predsedem je izrazil zadovoljstvo nad zadnjim govorom zunanjega ministra lorda Halifaxa, naglašujoč, da to izjavo podpisuje tudi vsa opozicija. Po njegovem mnenju je prva in neposredna naloga Anglije, da se upre slehernemu napadu, naj pride od katerekoli strani. Prvi korak v izvajanju te politike je oborožitev Anglije, drugi pa združitev vseh držav, ki so za enako varnostno politiko. Ministrski predsednik naj bi podal izjavo, da je to tudi politika angleške vlade.

Kar se tiče pogajanj z Rusijo, je Sinclair izrazil upanje, da bo prišlo v Moskvi čim prej do popolnega sporazuma. Misli pa, da bi se pogajanja znatno pospešila, če bi odpotoval v Moskvo eden izmed vodilnih in najbolj uglednih članov vlade.

Govorec o Gdansk je Sinclair opozoril na to, da je že sedaj koncentriranih v Gdansk 60.000 vojakov.

Prehajajoč na položaj na Daljnem vzhodu je Sinclair zahvalil, da ohrani Anglija vse simpatije do Kitajske in da ji kar najbolj izdatno prisloži na pomoč, ker bo s tem najuspešneje ščitila interese miru in svoje lastne. Predsedem pa smatra za potrebno, da se člani mirovne fronte medsebojno podpirajo tudi na gospodarskem polju. Vedno znova je treba naglašati, da mirovna fronta nima napadalnih namenov

in da so vedno odprta vrata za sodelovanje z vsemi državami, zlasti tudi z Italijo in Nemčijo. Anglija in vse članice mirovne fronte so slej ko prej pripravljene na sestanek splošne mednarodne konference v duhu sodelovanja vseh držav.

V imenu delavske stranke je nato povzel besedo poslanec Dorton, ki se je najprvo izjavil proti odgoditvi spodnje zbornice za nedoločen čas. Kritiziral je politiko vlade in »švadroniranje« angleške diplomacije pri pogajanjih z Rusijo. Izrazil je upanje, da bodo pokazali vojaški strokovnjaki več praktičnega razumevanja, kakor so ga pokazali politiki. Končno je zahteval, naj bi zunanji minister lord Halifax osebno odpotoval v Moskvo in povabil Molotova v London.

Chamberlainov odgovor

Ob največji pozornosti vse zbornice je nato povzel besedo ministrski predsednik Chamberlain. Takoj v začetku svojega govora je omenil pogajanja z Rusijo in napovedal, da bodo še ta teden odpotovali v Moskvo angleški in francoski vojaški strokovnjaki. Ruska vlada je namreč izrazila mnenje, da bi bilo pri sedanjem stanju političnih pogajanj koristno, da bi se takoj začela tudi vojaška pogajanja. Angleška delegacija bo pod vodstvom letalskega generala Burneta, dodeljeni pa ji bodo zastopniki generalnih štabov vojske, mornarice in letalstva.

Ni nobena tajnost, je izjavil nadalje Chamberlain, da se angleški, francoski in ruski zastopniki dosedaj še niso zedinili glede enotnega tolmačenja pojma indirektnega napada. Dosedaj še ni bila dosežena nobena formula, ki bi zadovoljevala vse tri partnerje. Vsi trije pa se zavedajo, da more biti indirektni napad prav tako nevaren kakor direktni napad. Na vseh treh straneh se očitje stremenje, da se prepreči prav tako vsak indirektni kakor vsak direktni napad. Docela prirodno je

tudi, da si prizadevamo preprečiti vtis kakor da bi garancije proti neiznanemu napadu pomenile omejitve ali ogrožanje neodvisnosti prizadetih držav. Da dosedaj glede tega še ni dosežen sporazum, je vzrok baš dejstvo, da bi se mogla v tem smislu tolmačiti formula, ki jo je predlagala Rusija. V ilustracijo dobre volje in nedeljene želje po sporazumu služi edinstven primer v zgodovini, da sta Anglija in Francija pristali na vojaške razgovore pred sklenitvijo političnega sporazuma. Angleška in francoska vlada v polnem obsegu delita naziranje ruskega komisarja za zunanje zadeve, da politična nasprotstva, ki še obstajajo, niso nepremagljiva in da utegejo vojaški razgovori pospešiti sporazum. Na te razgovore polagata Anglija in Francija enako važnost kakor Rusija. Tudi to je napotilo angleško vlado, da je pristala na ta sicer neobičajen predlog.

Chamberlain se je v svoji nadaljnji izjavi dotaknil gdanskega vprašanja in naglasil, da svojim prejšnjim izjavam o tem problemu nima ničesar dodati in ničesar odvzeti. Toda dogodki, ki so nastali po njegovi zadnji izjavi in po govoru zunanjega ministra lorda Halifaxa, kažejo na to, da se je napetost še povečala. Anglija popolnoma zaupa poljski vladi in poljskemu narodu, ki ta kljub vsem zapletljajem manifestiral obdobjanja vredne in hladnokrvnosti. Anglija je prepričana, da Poljska tudi v bodoče ne bo zapustila poti trdnosti in razuma.

Kar se tiče položaja na Daljnem vzhodu, je Chamberlain ponovno naglasil, da se je nanašal sporazum, na podlagi katerega so se pričela pogajanja v Tokiu, samo na priznanje obstoječih dejstev. Ta sporazum pa v nobenem pogledu ne pomeni spremembe angleške politike, niti priznanja pravice vojskujoče se fronte Japonski. Angleška vlada nikdar ne bo pristala na to, da bi na zahtevo kakor druge države spremenila svojo politiko. Če pa se bo hujskanje proti Angliji s strani Ja-

ponske nadaljevalo in če napadi na angleške interese in pravice ne bodo prenehali, potem bo angleška vlada prisiljena poseči po zelo resnih ukrepih.

Ob zaključku svojega govora je razpravljaj Chamberlain o splošnem mednarodnem položaju ter naglasil, da naglo kopičenje vojnega materiala na vseh straneh vzbujajo dvoma skrb. Težko je danes spoznati, kako naj se ta položaj razplete drugače kakor z vojnimi konflikti. Če pa bi se dalo temu napraviti konec in preko tega storiti še kaj, da bi se obnovilo mednarodno zaupanje, potem ne bi bilo več nobenega vprašanja, ki bi se ne dalo rešiti na miren način.

Svojo izjavo je Chamberlain zaključil z besedami: Če pride do vojne, potem bo vseeno, kdo bo zmagal. Danes ni več nobenega dvoma, da bo tako zmagovalac kakor premaganec pahnjen v največjo bedo in trpljenje. Ta neizpodbitna resnica bi morala biti vedno pred očmi vladarjem in narodom in baš na to gradimo svoje upanje, da se bo še našla pot, da preprečimo najhujše in da bomo mogli še nadalje živeti v miru.

V nadaljnjem poteku debate je bilo Chamberlainu stavljen vprašanje, ali bo angleška vlada sledila primeru Zedinjenih držav in odpovedala trgovinsko pogodbo z Japonsko. Chamberlain je odgovoril: To je zadeva, ki jo skrbno proučujemo. O tem se moramo posvetovati tudi z dominioni.

★

Lord Halifax pri kralju

London, 31. julija. AA. (Reuter). Kralj Jurij je sprejel v avdienco zunanjega ministra lorda Halifaxa.

Bonnet na počitnicah

Bordeaux, 31. julija. AA. (Stefani). Zunanji minister Bonnet je prispel v Bordeaux ter takoj odpotoval v Saint Georges, kjer bo prebil dopust.

Pospešene vojaške priprave v Angliji

Vpoklic 250.000 rezervistov na dvomesečne vežbe — Do konca tedna vsa domovinska mornarica v popolnem vojnem stanju — Priprave za polet letal preko Sredozemskega morja

London, 31. jul. z. Danes se je prijavilo pri vojaških oblasteh prvih 12.000 rezervistov, ki tvorijo po novem zakonu angleško rezervno vojsko. V teku prihodnjih dni bo poklicanih skupno 250.000 rezervistov, ki bodo ostali na dvomesečnih vežbah. V 48 urah bodo nastopili vojaško službo tudi rezervni mornarji, ki bodo dodeljeni rezervni vojni mornarici. Do konca tedna bo vsa angleška domovinska mornarica dosegla popolno vojno stanje, nakar bo po paradu pred kraljem odplula na dvomesečne vežbe, pri katerih bosta sodelovala poleg suhozemne vojske tudi vojno letalstvo in vsa civilna obramba proti letalskim napadom. Prav tako bo še ta teden nastopilo aktivno službo 135.000 mož teritorialne vojske. Še ta teden bodo tudi izvedeni novi letalski poleti na dolge proge. Tokrat bodo angleška vojna letala poletela preko Sredozemskega morja v Egipt, Grčijo in Turčijo ter v francoski Maroko.

Kairo, 31. julija. AA. (Reuter). Listi poročajo, da bodo sredi avgusta prispeli v Suez angleški vojski iz Indije; po številu

50.000. Nastanili se bodo v taboriščih ob železniški progi ob El Faida. Topniške enote, ki bodo prispele iz Indije, bodo taborile v bližini piramid. Egiptski trgovci so se že preskrbele z zadostnimi količinami potrebščin, ki jih rabijo Hindijci. Število angleških čet v Egiptu je podvojeno na podlagi angleško-egiptovskega sporazuma.

Podzemski skladišča v Angliji

London, 31. julija. w. Že nekaj mesecev gradijo v Angliji izven nevarnostnega ozemlja velike podzemski trdnjave, ki so namenjene za to, da bodo tjakaj po potrebi spravili umetniške zaklade, važne politične listine in kar je takega. Vlada je po deželi pokupila mnogo starih poslopj, ki imajo globoke kleti, katere namerava prav tako porabiti v te namene. V nekaterih izmed teh velikih zaklonov so napeljali celo železniške tirne naravnost iz Londona, tako da bodo lahko zaklade v primeru vojne v najkrajšem času odpeljali na varno. Kakor se zatrjuje, hočejo tudi do 100 m globoke kleti pod Windsorso palačo porabiti za shranitev raznih umetniških zakladov. Ti prostori bodo v glavnem namenjeni za kraljevske dragocenosti in zaklade, ki so zdaj raztreseni po raznih kraljevskih palačah.

Italijanski manevri v Sredozemlju

Rim, 31. julija. br. V srednjem delu Sredozemskega morja so bile v času od 25. do 28. julija kombinirane vežbe italijanskega vojnega letalstva in vojne mornarice. Ob zaključku manevrov so se vojne ladje zbrale pred luko Taranto, kjer je bila parada pred admiralom Kvernigajem. Pri letalskih manevrih je sodelovalo 408 letal, ki majo svoja oporišča na Siciliji in Sardiniji, v Apuliji, v Libiji in na Dodekanesu. Uradno poročilo o teh manevrih poudarja, da so polno obremenjena letala izvedla polete na daljavo 1500 km ter so uspešno bombardirala v temni noči objekte v oddaljenosti več sto kilometrov. Vsa letala so preletela skupno okrog 300.000 km nad odprtim morjem, ne da bi se bila priprtila le najmanjša nezgoda. Italijanski listi poudarjajo, da so ti manevri jasno pokazali prevladujočo položaj Italije na Sredozemskem morju. Vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da lahko italijansko vojno letalstvo onemogoči slehernemu sovražnemu letalu in sleherni sovražni ladi prehod skozi Sredozemsko morje.

Ancona, 31. julija. AA. (Stefani). Musolini je danes obiskal selem italijanskega ribištva. Ko je prešel razne pavilione, je izjavil predstavnikom flake da je ribarstvo zelo važen činilec v italijanskem gospodarstvu.

Turško posredovanje med Rumunijo in Rusijo?

Pobuda rumunskega kralja za sklicanje konference vseh balkanskih držav in za vstop Bolgarije v Balkansko zvezo

Pariz, 31. jul. p. Po poročilih iz Carigrada se je rumunski kralj Karol na potu v Egejsko morje sestal v Carigradu s turškim ministrskim predsednikom Saradzoglom. Nato je nadaljeval potovanje v grške vode, kjer se bo sestal z grškim kraljem Jurijem. Kakor zatrjujejo v carigradskih krogih, si prizadeva kralj Karol dobiti pristanek Turčije in Grčije za sklicanje izredne konference balkanskih držav, na kateri bi razpravljali tudi o pristopu Bolgarije k Balkanski zvezi. Mimo tega se zatrjuje, da je bilo na tem sestanku tudi govora o posredovanju predsednika turške republike izmeta Inenija med Rumunijo in Rusijo. Glede na prijateljske odnose, ki obstajajo med Turčijo in Ru-

munijo ter Turčijo in Rusijo, smatrajo v carigradskih krogih, da bo to posredovanje rodilo zaželeni uspeh. Odločilni sestanek med kraljem Karolom in prezidentom Inenijem bo ta teden, ko se bo kralj Karol vračal preko Carigrada v Rumunijo.

Carigrad, 31. julija. AA. Po trditvi nekaterih listov se bo rumunski kralj Karol na otoku Krfu sestal z grškim kraljem Jurijem.

Tuja društva v Turčiji

Carigrad, 31. julija. AA. (Stefani). Jurtri stopi v veljavo novi zakon o društvih. Tuja društva bodo smela obstojati samo, ako ne bodo vršila propagando za tuje države.

Francoski mirovni načrt?

Predložil naj bi se Nemčiji in Italiji, ko bo dosežen angleško-francoski sporazum z Rusijo

Pariz, 31. julija. o. Kakor se zatrjuje, hoče francoska vlada čimprej izvesti predlog, da se izdela nov skupni mirovni načrt. Ta načrt naj bi se predložil totalitarnim državam, čim bi se konsolidiral blok držav »fronte mira« skupno z Rusijo. Novi načrt naj bi baziral na formuli, ki bi omogočila državam znižanje oborožitve in zagotovilo mirovno gospodarsko politiko. Države »fronte mira« bi ponudile Nemčiji in Italiji sodelovanje pri novi razdelitvi surovin. Nemčija in Italija pa naj bi opustile sedanjo politiko in upoštevale status quo v Evropi in Afriki.

Gdansk in zaledje

Berlin, 31. julija. AA. (DNB). »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« objavlja članek o priliki večerajšnjega govora angleškega trgovskega ministra Stanleja, ki je med drugim govoril o potrebi, da se na podlagi zaupanja spet vzpostavi sodelovanje vseh narodov. Članek pravi, da vsi žele to sodelovanje, vendar pa dogodki v Evropi in na svetu kažejo, da dejanja ne odgovarjajo v celoti besedam. Gdansk, pravi dalje članek, je jasen dokaz za tendenco tistih velikih sil, ki še vedno hočejo obdržati svojo hegemonijo. Gdansk je zmerom izvrševal funkcijo pristanišča, ki je služilo svojememu zaledju ne glede na politične meje. To pristanišče lahko nemoteno tudi še naprej vrši to svojo funkcijo.

»Nemčija se ne bo umaknila«

Milan, 31. julija. z. Oficijozna revija »Relazioni Internazionali« se ponovno bavi z gdanskim vprašanjem. Med drugim naglašajo, da onemogoča svečana izjava Poljske, da se bo borila za Gdansk, vsako posredovanje. Poljska je zaradi dvolične politike

Londona in Pariza zašla v zagato, iz katere ni drugega izhoda kakor popoln umik. Nemčija je jasno postavila svoje zahteve in je absurdno misliti, da se je jim sedaj izneverila. Hitler je že v svojem poslednjem govoru zagotovil Poljski izhod na morje. Vprašanja Gdanska se mora rešiti. Ako bo Poljska še nadalje ovirala mirno rešitev, bo morala nositi tudi vso odgovornost za konflikt, ki je neizbežen, ker se Nemčija nikdar ne bo umaknila.

Poljski list o vojaških pripravah v Gdansk

Variava, 31. julija. z. Prvič objavlja službena »Gazeta Polska« podatke o vojaških pripravah v Gdansk. Po poročilih tega lista so bili v okviru gdanske policije osnovani trije polki pešadije. Prav tako so že v Gdansk trije bataljoni poljskega topništva in mnogo protiletalskega topništva.

Angleški list o Becku

London, 31. julija. AA. (Pat). »Sunday Times« objavlja biografijo poljskega zunanjega ministra Becka ter ugotavlja, da Beck tolče vse rekorde (razen Beneševga) glede časa prebita na položaju zunanjega ministra, ker je na tem položaju že polnih 7 let. »Sunday Times« pravi, da je Beck zelo skop v besedah in nekoliko nepristopen, ker mu ne gre za popularnost. Na kraju mu izraža list priznanje za vodstvo zunanje politike v korist Poljske.

Francoski prezident na počitnicah

Pariz, 31. julija. AA. (Havas). Predsednik republike Lebrun je danes zjutraj odpotoval na svoje posestvo v Merceieu, kjer bo prebil letni odmor.

Krasen izlet mladine JNS v konjiški srez

Prebivalci so prisrčno sprejeli omladince z zastavami in slavloloki — Na velikem zborovanju v Konjicah so govorili tudi Jovo Banjanin, dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj

Konjice, 31. julija. V soboto in nedeljo je mladina Jugoslovenske nacionalne stranke v večjem številu obiskala svoje somišljenike v konjiškem srezu. Ta prireditev je bila družabno-turistična in političnega značaja obenem. Med domačim prebivalstvom je zbudila lep in pristen odmev. Kjerkoli so se omladinci ustavili, povsod so bili iskreno in gostoljubno sprejeti. Domačini so videli v tem obisku nacionalne mladine iz vseh krajev naše ožje domovine dokaz pozornosti, ki jo nacionalna mladina posveča zlasti obsejnim štajerskim krajev. V tem kratkem času, ki ga je mladina preživela med Konjicami, je imela dovolj prilike in neposrednih razgovorov s preprostimi in odkritosrčnimi domačini spoznati razmere, v katerih živijo, in te gobe, ki jih tajejo. Koliko odkritosrčnih in vzajemnega zaupanja polnih razgovorov se je razvilo v teh dveh dneh! Posebno pomembnost pa je imela prireditve nacionalne mladine za konjiški srez tudi zato, ker so obenem z njo prišli na zborovanje v Konjicah tudi odlični člani vodstva Jugoslovenske nacionalne stranke. Z navdušenjem je pozdravilo napredno prebivalstvo konjiškega sresa v svoji sredini podpredsednika stranke Jovo Banjanina, senatorja dr. Alberta Kramera, senatorja Ivana Pucelja, podbana dr. Otmarja Pirkmajerja, bivše narodne poslanke Milana Mravlje, Albina Komana, Lovra Petovarja in Avgusta Lukačiča. K lepemu uspehu tega izleta in političnega zborovanja v Konjicah pa je mnogo pripomoglo krasno sončno vreme. Zunanji udeleženci so dobili nepozabne vtise o lepoti pokrajine ob vznožju gozdnatega Pohorja.

Zastave in slavloloki

Prva skupina udeležencev se je odpeljala z velikim avtobusom že v soboto iz Ljubljane in prispela kmalu po osmi uri zvečer v Vitanje, kamor so istočasno prišli tudi odborniki banovinskega odbora OJNS iz ostalih srezov banovine. Domačini so priredili omladini krasen sprejem. Po pozdravnih in zahvalnih nagovorih domačinov in udeležencev izletu je vitanjska nacionalna deca zapela več lepih narodnih pesmi. Najrenejši otroci so bili ob tej priliki obdarovani s skromnimi darili. Po skupni večerji so se člani banovinskega odbora OJNS umaknili k sebi, ki je potekala hitro in uspešno. Na njej so bili podani politični in organizatorni referati in sprejeti za OJNS pomembni sklepi. Po seji se je razvila prijetna družabna zabava, ki bo ostala vsem v živnem spominu na prisrčnost in gostoljubnost Vitančanov.

Drugi dan so izletniki nadaljevali že ob 6. zjutraj pot naprej. V krasnem jutru so se odpeljali do Stranice, kjer so jim domačini postavili slavlolok z napisom »Dobrodošli!«. V imenu Straničanov je izrekel domači omladinec svojim tovarišim iz vseh krajev banovine prisrčen pozdrav. Po krajšem postanku, ki je potekel pri jetnih razgovorih z domačini, so izletniki nadaljevali pot peš preko dveh hribov in med krasno obdelanimi polji do Zreča, kamor sta medtem že prispela še dva avtobusa omladincev, ki sta odpeljala iz Ljubljane v nedeljo ob 5. uri zjutraj. Tako je narasla skupina izletnikov iz Ljubljane in krajskih srezov na okoli 120 udeležencev. Tudi Zrečani niso hoteli zaostati za Straničani, zato so tudi oni postavili nacionalni mladini v pozdrav lep slavlolok. V Zrečah je bil pripravljen skupen zajtrk, med katerim so domačini prisrčno pozdravili izletnike. Hitro je potekel čas in kmalu je bilo treba po programu nadaljevati pot.

Malo po 9. uri so prišli omladinci v Konjice, kamor so skoro istočasno z vlakom, z avtobusi in kolosi prispeli tudi udeleženci iz ostalih srezov. Konjičani so izletnike v izredno velikem številu navdušeno pozdravili. V svojih govorih so poudarili, da z zadovoljstvom in zadoščenjem sprejemajo nacionalno mladino, v katero globoko verujejo. Nato se je razvil dolg spredov z veliko državno zastavo na čelu. Za njo je korakala dolga vrsta fantov in mladih mož. Konjice so se odedle v slavnostno obleko in skoraj ni bilo hiše, s katere ne bi visela jugoslovenska trobojnica, preko ceste pa je bil postavljen velik slavlolok. Na spredov so metala nacionalna dekleta cele šope cvetja.

Voditelji JNS na zborovanju v Konjicah

S cvetjem okrašen omladinci so se podali na vrt Narodnega doma, kjer se je začelo ob 10. uri zborovanje. Zbralo se je okrog 800 zborovalcev. Ob 10. so prišli na zbor voditelji JNS, katerim so navzočim priredili navdušen sprejem. Zborovanje je otvoril predsednik sreske organizacije OJNS v Konjicah g. Franjo Bertonec. Toplo je pozdravil vse navzočne, zlasti pa člane vodstva stranke in njene mladinske gibanja. Zboru je predlagal, naj si izvolijo za predsednika g. Cirila Zagarja, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Zagar se je zahvalil za izkazano zaupanje in izrekel ponoven pozdrav in zahvalo navzočnim voditeljem, da so počastili Konjičane s svojim obiskom. Posebno pa se je zahvalil banovinskemu odboru OJNS, da si je za to svojo prvo večjo družabno-politično prireditev izbral ravno konjiški srez. V svojih nadaljnjih izjavah je prikazal težke razmere, v katerih živi delavno ljudstvo konjiškega sresa, in zapreke, s katerimi se morajo boriti nacionalni in napredni ljudje.

Nato je spregovoril v imenu kmečke mladine g. Mlakar iz Loč. Poudaril je, da se je kmečka mladina z navdušenjem oklenila gibanja OJNS, ker izhaja njen program iz spoznanja, da je kmečki stan osnovni stan našega naroda.

Navdušeno pozdravljen, je dobil nato besedo predsednik banovinskega odbora OJNS g. inž. Jože Rus, ki je jedrnat prikazal osnove in cilje JNS in njene mladinske organizacije. Poudaril je, da je ravno konjiški zbor dokaz uspešnega dela mladine JNS. Pozival je stražarje severne

meje, naj se vedno zavedajo, da so del velike jugoslovenske in še mnogo večje slovenske skupnosti. Banovinski tajnik OJNS g. Andrej Uršič je poudaril, da živimo v dobi, ki bo v zgodovini skoro gotovo zabeležena kot ena najusodnejših dob v razvoju človeštva. Da prenesemo mednarodne viharje, moramo biti notranje močni. Temu cilju služi OJNS. Kot zastopnik delavske mladine je govoril g. Franc Erženčnik iz Črne, ki je prinesel zboru pozdrave omladincev iz dravogradskega sresa, ki zaradi nerazumljivega postopanja nekega avtobusnega podjetnika, čeprav že zbrani k vožnji, niso mogli priti na zbor. Sam je s kolesom v 3 in pol ure prevozil 90 km. Zborovalci so ga zato še prisrčneje pozdravili.

Z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem pozdravljen je nato izpregovoril podpredsednik JNS g. Jovo Banjanin. Najprej je omenil, da ni prvi v konjiškem srezu. Bil je tam takrat, ko je spremljal na turneji po Sloveniji predsednika stranke g. Petra Živkovića. Izrekel je dalje priznanje nacionalni mladini v dravski banovini, katere delo ni posvečeno samo stranki, temveč v prvi vrsti narodu in državi. Nato je razpravljal o prizadevanjih za doseg narodnega sporazuma. Bil je med govorom in na koncu deležen iskrenega prijetanja.

Senator g. Ivan Pucelj je na praktičnih primerih prikazal mladini, kakšna ne sme biti morala v politiki. Kdor je v politiki nemoralen, ta ne more koristiti ljudstvu. Razpravljal je nato o centralizaciji našega gospodarstva v zadnjih letih in o drugih gospodarskih vprašanjih. Tudi on je bil za svoja izvajanja nagrajen z enodusnim in dolgotrajnim odobravanjem.

Predsedujoči je nato pod besedo senatorju g. dr. Albertu Krameru, katerega so zborovalci takoj ob nastopu navdušeno pozdravili. Dr. Kramer je najprej govoril o temeljih, na katerih je zgrajena naša država. Tudi on se je dotaknil sporazuma, obravnaval nato nekatere aktualne domače zadeve, na koncu pa je izrekel zahvalo in priznanje nacionalni mladini. Gibanje OJNS je dokaz življenjske sile stranke. Želi, da bi se povezovali kmečke, delavske, obrtniške in šolane mladine stopnjevala do najtesnejšega dejanskega tovarštva. G. senator je bil za svoj govor nagrajen z dolgotrajnim aplavzom.

Tople pozdrave je izročil zborovalcem bivši narodni poslanec g. Albin Komana. Za njim je izpregovoril podpredsednik OJNS g. dr. Branko Vrčon, ki je opozoril na povezovalno notranje in zunanje politike. Poudaril je potrebo notranje, duhovne narodne strnjivosti in globoke vere v idejo slovenske solidarnosti v sedanjem usodnem času, ko nimamo med vojno in mirom. Oba govornika so zborovalci hvaležno nagradili s priznanjem.

Zadnji je izpregovoril bivši narodni poslanec g. Milan Mravlje. Temperamentni govor g. Mravljeja je bil učinkovit zaključek lepega in razgibanega zborovanja.

V prijateljski družbi

Predsedujoči g. Ciril Zagar se je ponovno zahvalil vsem govornikom za izvajanja in zborovalcem za disciplinirano in pazljivo prisostvovanje. Izrazil je vero, da bo današnji dan nepozaben med nacionalnimi in naprednimi ljudmi konjiškega sresa. Polni navdušenja so se zborovalci kmalu po 12. uri začeli razhajati, zunanji udeleženci konjiškega sresa pa so se podali k skupnemu kosilu in po kosilu v gostoljubno zidanico g. Kržižičeve in g. notarja Jereba.

V prijetnem razgovoru ob čaši pristnega štajersca in med prepevanjem narodnih pesmi je prišla prekmurka ura odhoda. Ob treh popoldne so se izletniki odpeljali naprej v Oplotnico, kjer so se pozdravili s svojimi somišljeniki in nato nadaljevali pot v Loče, kjer jim je zopet stal v pozdrav slavlolok. V Ločah se je zbralo več sto ljudi. Med Ločane je prišel tudi podpredsednik JNS Jovo Banjanin, kateremu so domačini priredili izredno tople sprejem. Po pozdravnih nagovorih so izrazili željo, da jim spregovorijo nekaj besed, čemur se je g. podpredsednik z veseljem odzval. Poudaril je, da mu obiski naših malih krajev in malih ljudi utrujejo vero v neuničljivost jugoslovenske misli. Nagrajen je bil zopet s toplimi ovacijami.

V Ločah je bila prirejena kmečka družabna prireditev. Ob harmoniki se je mladina zavrtela. V lepem tovariškem razpoloženju je potekel popoldan. Ob sedmih so se izletniki poslovili iz Loč, ki so bile zadnja točka njih programa. S seboj so odnesli vtise o razmerah našega delavnega človeka tam izpod Pohorja in vtise izredne gostoljubnosti. V JNS, ki se je udeležila izleta v konjiški srez, ohranila vse tiste številne prijatelje, ki jih imenoma tukaj nismo navedli in ki so z besedo in dejanjem storili vse, da je prireditve OJNS tako lepo potekala in se uspešno zaključila.

Dve nesreči pri nemškem letalskem mitingu

Frankfurt, 31. julija. AA. (DNB). Tu je bil večerjati letalski miting, ki so se ga udeležili predstavniki 14 narodov. Prisostvovalo mu je 150.000 gledalcev. General letalstva Christiansen je imel pozdravni govor, v katerem je slavil tovarštvo vseh letalcev na svetu. Nato se je vršilo tekmovanje za prvenstvo Nemčije. Zmagal je kakor lani narednik, Falderbaum, ki si je prvoril prehodno darilo nemškega ministrstva za letalstvo. Na žalost sta se dogodili dve nesreči. Pilot Taxis je strmoglavil s svojim letalom na zemljo ter se ubil, nekega gledalca pa je udarilo krilo letala, ki se je moralo spustiti izven letališča. Gledalec je ranam podlegel.

Letalska katastrofa v Ameriki

Chicago, 31. julija. AA. Včeraj je strmoglavilo trimotorno letalo. Pilot in 11 potnikov je ranjenih.

Beleške

40-dnevica smrti

Beograjski listi poročajo o spominjskih svečanostih ob 40letnici nagle smrti voditelja srbskih zemljoradnikov Joce Jovanovića. Svečanosti so se udeležili poleg pristašev zemljoradniške stranke tudi pristaši ostalih strank združene opozicije, Hrvatske seljačke stranke in Jugoslovenske nacionalne stranke. Novi predsednik zemljoradniške stranke dr. Milan Gavrilović se je v svojem govoru na konferenci po cerkveni spominjski svečanosti dotaknil sporazuma, o katerem je dejal, da je neobhodno potreben. Vendar pa ne moremo o njem ničesar reči, dokler ne bo sklenjen. Vsekakor pa mora biti sporazum tak, da bo zadovoljil tako Hrvate, kakor Srbe.

Reorganizacija JRZ

V Banjaluki je bila v nedeljo izredna skupščina banovinske organizacije Jugoslovenske radikalne zajednice za vrbasko banovino. Skupščini je predsedoval nar. posl. Nurija Pozderac. Po poročilu ministra brez portfelja Branka Miljuša je bila sprejeta zaupnica vladi in novemu vodstvu JRZ. Soglasno je bil sprejet tudi sklep, da se izključijo iz stranke vsi poslanci in senatorji, ki so podpisali interpelacijo bivšega predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića in so bili člani raznih krajevnih organizacij JRZ v vrbaski banovini. Med drugimi so s tem izključeni narodni poslanci Dušan Subotić, dr. Peter Kostić, Sima Marjanac in Peter Režina.

Beograjska »Politika« poroča iz Splita, da bo tam 2. avgusta izredna skupščina banovinskega odbora JRZ za primorsko banovino. Na skupščini bodo izvolili novo vodstvo, ker je dosednji banovinski odbor pod predsedstvom bivšega ministra Nike Novakovića v rokah prijateljev dr. Milana Stojadinovića. Vodstvo JRZ v primorski banovini bo prevzel najbrže minister Maštrović.

Dr. Laza Marković in staroradikalna stranka

Pretekli teden je bil v Sarajevu član glavnega odbora staroradikalne stranke Miša Trifunović, ki je poročal o političnem položaju na sestanku somišljenikov. Obširno je razpravljal tudi o akciji dr. Laze Markovića, ki se zavzema za zbiranje radikalov in za obnovitev stare radikalne stranke. Miša Trifunović je izjavil, da vodi dr. Marković celotno akcijo na svojo roko in proti volji glavnega odbora. Končno je Trifunović napovedal, da bo prišlo do prekinitve odnošajev med dr. Lazo Markovićem in glavnim odborom, ker se je ta prepirčal, da zasleduje akcijo dr. Markovića čisto posebne cilje.

„Hrvatska straža“ o Benešu

Med najbolj nepomirljive nasprotnike bivšega prezidenta češkoslovaške republike spada zagrebška »Hrvatska Straža«. Skoraj je ni števila, da ne bi napadla dr. Beneša. Tako dokazuje v zadnji številki svojim čitateljem, da so Čehi doživeli Monakovo »zaradi korumpiranosti in krive politike Beneševskega masonskega režima«. Dalje očita »Hrvatska Straža« dr. Beneša, da je »kupil nekaj pokvarjenih Francozov, ki so se začeli prižigati zato, ker niso hoteli Francozi umirati za Čehe, ki se sami sploh niso branili«. Po informacijah tega vzornega lista so sprejeli »francoski novinarji več češkega, kakor pa nemškega zlata« kot podkupnino za svoje pisanje v francoskih listih...

Svetovni »mirovni kongres« v Curihu

Kakor poročajo švicarski listi, bo od 21. do 26. avgusta v Curihu v Švici 33. svetovni mirovni kongres, na katerem bodo nastopili ugledni govorniki, po večini pravniiki, bivši ministri in diplomati, kakor na primer bivši italijanski zunanji minister grof Sforza, bivši zunanji minister Estonese Pusta, oba znana francoska mednarodnopravnostrokovnjaka. La Pradelle in George Scelle, bivši grški notranji minister Atagiropoulos, ustanovitelj tako zvanih balkanskih konferenc.

Kulturne svečanosti čeških mest

V metropoli zapadne Češke Plznu bo med 23. in 30. septembrom tako zvani »kulturni teden«. Prirejane bodo razne gledališke predstave diletantskih društev, nadalje pevski nastopi ter koncerti filharmonije in glasbene šole. Dne 28. septembra bo velika etnografska prireditev, ki se je bodo udeležili v svojih peštrih narodnih nošah tudi okoličani. Mesto Turnov na Severnem Češkem pa bo za 110. obletnico smrti pisateljice Karline Svetlove priredilo razstavo vseh predmetov, ki so v zvezi z delom te domače pisateljice. V zvezi s temi kulturnimi proslavami naj še navedemo, da je te dni slavil svoj 75. rojstni dan znani češki književnik in mladinski pisatelj František Flos, po poklicu učitelj, ki je napisal 21 romanov za mladino, poslednjega lansko leto.

Denarna kazen za praške »Narodne liste«

Poročali smo že, da so bili »Narodni listy«, glavno glasilo edine češke politične stranke Narodne zajednice, za tri dni ustavljeni, ker so objavili članek s pozivom: »Govorimo češko!«. Razen tega je bil list obsojen tudi na denarno globo. Višina globe je bila prvotno določena na en milijon kron, po posredovanju češkomoravskega ministrskega predsednika Eliasa pa je bila znižana na 300.000 kron. Po poročilu lista »Der Neue Tag« v Pragi je ta denarna kazen eksemplaričnega značaja in samo zato tako visoka. Razen tega je denarna kazen samo pogojna, vendar z opozorilom, da bo list pri najmanjšem novem prestopku moral plačati vsaj globo.

Gradnja ogromnega gledališča v Neaplju

Neapelj, 31. julija. AA. (Stefani). Finančni minister Thaon de Revel je danes pregledal dela za bonifikacijo zemljišč v okolici Neaplja, nato pa dela za zgradbo velikega gledališča pod vedrim nebom, ki bo moglo sprejeti 15.000 gledalcev.

Možnost prekinitve pogajanj v Tokiu

Ozadje nesoglasij so gospodarska in valutna vprašanja Japonci višajo zahteve, Angleži pa izkoriščajo položaj, ki je nastal po odpovedi ameriško-japonske pogodbe

London, 31. julija. Br. Današnji listi poročajo, da so nastale pri pogajanjih v Tokiu zelo resne težave ter vse kaže na to, da bo prišlo do popolne prekinitve pogajanj. V nasprotju s prvotnim načelnim sporazumom so sedaj Japonci postavili zahteve, ki so za Anglijo docela nesprejemljive. Tako med drugim zahtevajo, da mora Anglija priznati v svojih koncesijah samo japonsko valuto, dočim naj bi se kitajski dolar docela izločil kot plačilno sredstvo. Prav tako zahtevajo, da mora Anglija izročiti vse srebro, ki ga imajo Kitajci spravljene po bankah v angleških koncesijah. Samo v Tiencinu je v tamošnjih bankah kitajskega srebra za 14 milijonov zlatih jenov.

Ker o tem vprašanju ni bil dosežen nikak sporazum, so bila pogajanja prekinita, da bi mogli obe delegaciji zahtevati od svojih vlad nova navodila. Danes dopoldne bi se imeli obe delegaciji ponovno sestati. Do tega sestanka pa ni prišlo. Vladni list »Asahi Šimbune« je izdal posebno izdajo, v kateri trdi, da se pogajanja ne bodo več nadaljevala, če Anglija brezpogojno ne sprejme japonskih zahtev. Obenem so bile danes vpriporjene v Tokiju in drugih večjih mestih ogromne protijaponske in protiameriške demonstracije. Na intervencijo angleških in ameriških predstavnikov je zunanji minister izjavil, da vlada ne more preprečiti teh demonstracij, ki so izraz razpoloženja japonskega ljudstva. Tu di ne more nastopiti proti demonstrantom, ker doslej niso nikjer prekoračili zakona.

Da se za danes ob 9. napovedana posebna konferenca o tiencinskem vprašanju ni mogla začeti, je bilo objavljeno šele tik pred začetkom. Zastopnik zunanjega urada je izjavil, da se je hotelo na tej konferenci razpravljati o valutnem vprašanju in o izdaji srebrnega denarja. Poburja za odgoditev je izšla z angleške strani, da bi imeli obe stranki priložnost še bolj pripraviti gradivo. Glavna konferenca, ki se je začela ob 16. je obravnavala samo politična vprašanja. Pri teh razgovorih je bil prvič navzočen tudi šef angleške policije v Tiencinu.

Na današnji plenarni seji konference za okroglo mizo so angleški delegati zahtevali, naj se najprej razpravlja o vprašanju vzdrževanja mira in reda v Tiencinu, kakor je bilo to preje določeno. Japonski delegati pa so zahtevali, naj se najprej razpravlja o gospodarskih vprašanjih.

Po popoldnevni plenarni konferenci je japonsko zunanje ministrstvo objavilo sporočilo, v katerem pravi, da je bilo na seji govora o ohranitvi miru in reda v Tiencinu. Šef angleške policije v Tiencinu je dal poročilo o nekaterih vprašanjih, ki so bila v zvezi z dnevnim redom. Sprejet je bil sklep, da se vse te točke pošljejo pododboru četvorice v nadaljnje poslovanje. Pododbor se je takoj sestel in sklenil, da se bo ponovno sestel jutri ob 10. dopoldne.

Tokio, 31. julija. AA. (DNB). Politični krogi smatrajo v zvezi z odločitvijo seje pododboru štirih, da bo Anglija zavzela odločnejše stališče, ker je odpoved ameriško-japonske trgovske pogodbe vplivala na zadržanje Anglije. Anglija predvsem ne želi popustiti glede vprašanja valute.

Washington, 31. julija. AA. (Havas). Predstavniki dom je izglasoval zakonski predlog, ki proglašata kot nezakonito vsako delavnost, katere bi šla za tem, da od strani sedanja vladavina Zedinjenih ameriških držav. Isti zakonski osnutek določa kazni izgnanstva za vse one tujce, ki bi bili zapleteni v takšno delo. Ta zakonski osnutek, ki ga je predložil demokratični zastopnik iz zvezne države Virginije Smith, je poslan senatu, vendar pa je malo verjetno, da bi imel senat čas o njem razpravljati že na sedanjem zasedanju.

King-Hall v Parizu

Pariz, 31. julija. AA. (Havas). King-Hall, ki je prišel danes v Pariz, je sprejel zastopnike tiska, katerim je med drugim dejal, da bi s svojimi pismi, poslani mi nemškemu narodu, žele odstraniti nesporazume. King-Hall je dejal na koncu: Sem popolnoma neodvisen človek in častnik. Vse, kar storim, storim na lastno poudo. Na vprašanje nekega časnika je King-Hall odgovoril, da bo pri prihodnjih volitvah postavil svojo kandidaturu.

Nevtralnost malih držav

Stockholm, 31. julija. AA. (Havas). Švedski zunanji minister Sandler se je v svojem večeršnjem govoru v Stoki dotaknil tudi vprašanja Aalandskih otokov. Dejal je, da vlada do danes ni sprejela glave tega vprašanja nobenega sklepa. Glede pritiska na male baltičke države v zvezi z garancijo za njihove meje, je Sandler dejal, da predstavlja varnost malih držav za njih življenjsko vprašanje ter se zaradi tega o tem vprašanju brez njih ne more razpravljati. Zapadne sile morajo vedeti, da bo padlo zaupanje malih držav vanje, ako bodo uporabljale take metode za ustanovitev fronte miru.

Iz sodne službe

Beograd, 31. julija. AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog pravosodnega ministra so napredovali: Za starešino okrajnega sodišča v Radovljici v 3-2 Valentin Bidovec, za sodnika apelacijskega sodišča v Ljubljani v 3-2 dr. Andrej Dolinar, za sodnike v 6. skupini: Franjo Gubenšek v Slov. Konjicah, Josip Podboj v Laškem, Alojzij Zalokar v Višnji gori in dr. Ivan Umnik v Dolnji Lendavi.

Iz poštne službe

Beograd, 31. julija. P. Premešena sta iz Maribora k pošti Ljubljana I. inspektor Julij Pilat, k pošti Beograd II. kontrolorka Vlasta Trstenjak iz Subotice.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 1. avgust: Vedro toplejše vreme v vsej državi. Dunajski: Bolj oblačno, sem in tja morada tudi z nevihtami, toda v splošnem še zmerom lepo vreme.

PETER BENINI

ZASEBNIK V PODGORI PRI GORICI

Nepozabnega pokojnika bomo spremenili k večnemu počitku v sredo 2. avgusta 1939 ob pol 17. na pokopališče v Mežici.

Sv. maša zadušnica bo brana v četrtek 3. avgusta ob 7. zjutraj v župni cerkvi v Mežici.

Mežica, Gorica, Benetke, Ljubljana, Čakovec, 31. julija 1939.

Zalujoče rodbine:

BENINJEVI, HERGOUTH in inž. BAYDAŽ

Naši kraji in ljudje

Spet nesreča na Jalovcu

Visokošolca Zlatka Marina iz Maribora, ki mu je skala zlomila nogo, so srečno rešili

Maribor, 31. julija.

Maribor je zelo pretresla vest o nesreči, ki se je pripetila na Jalovcu znanemu in priljubljenemu mariborskemu akademiku, 20-letnemu medicincu Zlatku Marinu, sinu uglednega mariborskega zdravnika g. dr. V. Marina.

Ponesrečenec oče g. dr. V. Marin nam je dal o planinski nesreči, ki bi se lahko končala s tragično smrtjo vzornega akademika, naslednje informacije:

V soboto zjutraj se je vzpela na Jalovec plezalna skupina, ki se nahaja v taboru mariborskega alpinističnega oddelka SPD pri Martuljku. Skupino, v kateri so bili trije plezalci, med njimi tudi moj sin Zlatko, je vodil znani alpinist g. Lipovec. Od Kolarja so se vzpeli desno proti vrhu. Vsi štirje so bili med seboj privezani. Tik pod vrhom so se znašli na ugodnem terenu, kjer se je nahajala tudi skala, ki je prosto ležala na terenu. Vodnik Lipovec je bil mnenja, da ni nobene nevarnosti več in je že hotel plezalec odvezati. Toda, ko je videl, da je moj sin Zlatko precej upehan, je opustil svojo nameru, četudi je bil teren absolutno siguran. Ko je Zlatko prišel do skale, se je je oprijel. V naslednjem hipu pa se je skala že premaknila in zdrsela preko Zlatka v globino. K sreči je bil Zlatko privezan, ker bi ga bila sicer skala, ki mu je zlomila levo stegno, neminovno potegnila za seboj v globino. Lipovec je ostal pri ponesrečencu, tovariša sta pa pohitela po Skalaše na Jesenice in po druge reševalce v Rateče. Reševalci, ki jih je bilo 15 do 20, so prišli v soboto ponoči ob 11. na kraj nesreče. Tukaj sta drgetala po vsem telesu v silnem mrazu vodnik Lipovec in moj sin Zlatko, ki sta bila tesno drug ob drugem. Med reševalci je bil tudi sin mariborskega šefprimarija dr. Černiča, g. Mirko Černič, ki je svojemu tovarišu tako strokovnjako ter idealno obeževal rano vrh Jalovca, da je bil transport brezhiben in da sem pustil obvezo v dokaz spretnosti in tovariške požrtvovalnosti g. Černiča ml. do prepeljave v mariborsko splošno bolnišnico.

O nesreči svojega sina sem bil obveščen predčerašnjim ob 1. Takoj sem se odpravil, da vidim, kaj je s sinom, saj ni brzojavka vsebovala ničesar konkretnega. Ves čas med vožnjo sem prejemal informacije o stanju svojega sina, ki pa so si zelo nasprotovale. Ena je celo zatrjevala, da ne bom našel več svojega sina živega. Tem srečnejši pa sem bil, ko sem se pričel, da moj sin še živi. Z brzavolamom sva se davi ob pol 4. pripeljala v Maribor. Ves čas vožnje je bil dobre volje in se je z menoj šalil. Rentgenološka preiskava bo dognala, ali je fraktura na levem stegnu enojna ali pa večkratna.

Stanje ponesrečenega idealnega planinca Zlatka Marina je zadovoljivo. Nahaja se na kirurškem oddelku tukajšnje splošne bolnišnice. Že danes ga je obiskalo veliko število planinskih tovarišev, ki mu želijo vsi čim prejšnje okrevanje.

Severna meja dobi domačo elektriko

Tako ne bo več navezana na tok iz bivše Avstrije

Banska uprava v Ljubljani je naposled odobrila pogodbo o elektrifikaciji Gornje Radgone in ostalih obmejnih krajev, sklenjeno med občino Gornjo Radgono in elektrarno Falo. Občina Gornja Radgona začne tudi gradnjo velikega transformatorja pri črtnjenski opreki, elektrarna Fala pa bo takoj začela graditi daljnovod od Križevcev do Gornje Radgone, ki bo najbrž gotov do konca tega leta, tako da bo priključitev mogoča že 31. decembra.

Podjetja gornjeradgonske občine vodijo

Škofjeloški muzej bo kmalu odprt

Muzejski prostori so v glavnem že pripravljeni

Škofja Loka, 31. julija

V drugem nadstropju občinske hiše na Mestnem trgu imajo mnogo dela. V polnem razmahu so priprave za otvoritev škofjeloškega muzeja, ki bo pomenil za naše mesto dragoceno pridobitev. Muzej bo odprt v avgustu. Zbiranje raznovrstnih starin in sploh predmetov, ki spominjajo na preteklost škofjeloškega okraja, se seveda nadaljuje. Vneti propagatorji

zda pogajanja za elektrifikacijo vse Apačke kotline v občini Apačami. Pogajanja potekajo ugodno ter se pričakuje, da bo v Apački kotlini omogočena priključitev na falski tok že prihodnjo pomlad. Občina Gornja Radgona je z zdraviliščem Slatino Radenci dobivala doslej električni tok iz nemške Radgone. Apačka kotlina pa iz Meinlova podjetja v Donnersdorfu (tudi v Nemčiji), s priključitvijo na falski tok pa bo ta dobava električnega toka preko meje odpravljena.

zamišlji ustanovitve škofjeloškega muzeja so imeli mnogo dela in stroškov z ureditvijo prostorov. Bivše stanovanjske prostore je bilo treba predelati v razstavne dvorane, kar vse je terjalo denar. Podpora od banovine je skopnela, kakor bi poslalo sonce na pomladni sneg. V glavnem so prostori zdaj pripravljeni in vnašati so že začeli lepe razstavne omare.

Smotno bodo predvsem urejeni cehov-

ski oddelki, oddelki za mali kruhek in barvarski oddelki, medtem ko se bodo ostali oddelki sprosti izpopolnjevali. S tem pa ni rečeno, da ne bi imel muzej zbranih izredno lepega števila ostalih starin, ki bodo prav dostojno govorile o delu in življenju naših prednikov na področjih slikarstva, skulpture, domače umetne obrti, vzenin in drugega. Kar v zadnjih dnevih je bilo zbranih 38 končnic panjev. Omenimo naj, da bo v muzeju lepo uveljavljena domača obrt, predvsem glavnikaštvo, pa tudi miniaturni izdelki vajencev bodo prisli do veljave.

Posebnost muzeja bo skoro 4m² velik relief škofjeloškega okraja, precizno in sijajno delo učitelja g. Ivana Gruma.

Otvoritev muzeja bo slovesna. V mestni posvetovalnici bo slavnostni občini zbor Muzejskega društva ob navzočnosti odličnih gostov in predstavnikov društev. Istega dne popoldne bo muzej odprt. V ostalem bo muzej odprt ob nedeljah in praznikih in od 10. do 12. za malenkostno vstopnino.

Še o nesreči avta brez šoferja

V avtu, ki je sam zdrvel z brzino do 30 km, je sedelo 5 žensk in 2 otroka, ki pa so na srečo ostali celi in zdravi

Ljubljana, 31. julija.

V nedeljski številki smo poročali o nevarnem karambolu, ki se je v soboto zvečer pripetil pred poslopjem Gospodarske zveze na Tyrševi cesti. Danes se je v uredništvu oglasil avtoizvošček g. Anton Pavček, lastnik nesrečnega avtomobila, in nas naprosil, da objavimo naslednje pismo, ker so bile nekatere navedbe netočne:

G. Anton Pavček je v soboto zvečer s svojim vozom parkirani na Miklošičevi cesti pred Uniomom, ko je prišla neka kuharica z naročilom, naj pohti v Ulico Stare pravde, da bo neko družbo prepeljal k predstavi »Igre v kraljestvu božjem« na Stadionu. V ulici so že pred hišo nervozno čakale tri ženske, ki so bile očito slabe volje, češ, da je tako pozno in da bodo igro najbrž zamudile. Sedle so v avto, obenem pa so izvoščka prosile, naj skuša pri Mestnem domu ujeti tramvaj, s katerim se je del družbe — dve ženski z dvema otrokoma — že odpeljal. Pred Mestnim domom tramvaja ni bilo več, nato pa so ženske šoferju naročile, naj se podvzga do tramvajске postaje pred Bavarskim dvorom, da se o pravem času ujame ostale.

Pred Bavarskim dvorom je g. Pavček zavozil kraj ceste in ustavil avto tik postajališča. Trenutek pozneje so njegove potnice v resnici uzle svojo družbo, ki je pravkar prispela s tramvajem. Šofer je skočil iz voza, da pomaga novim štirim gostom vstopiti. Razmestili so se tako, da sta prostor kraj šoferjskega sedišča zavezli dve ženski. Medtem ko si je g. Pavček dajal opravka z zapiranjem vrat, je ena izmed žensk na sprednjem sedišču po nerodnosti stopila na plinski pedal, z roko pa se je naslonila na gumb avtomatične ga starterja, da je voz v trenutku krenil po cesti z brzino kakšnih 20 do 30 km. Napačna je bila torej trditev, da se je ne-

Le pečar zna zložiti peč

kakor more perilo čisto oprati le dobro mila. Terpentinsko mila Zlatorog da gosto bela peno, ki z lahko odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteno in ostane dolgo tedno.

Za muzej je veliko zanimanje. Ob tej priložnosti ne moremo preko klica: Kdor koli ima predmete, spomine, listine ali kaj podobnega, kar bi spadalo v muzej, naj jih brez skrbi izroči! Ako ne v last, pa na posodo. Izgubilo se ne bo nič, ker bodo muzejski zakladi pod strogim varstvom in poleg tega tudi zavarovani. Loški muzej postani in ostani zrcalo naše pestre in znamenite preteklosti! Nudimo mu svojo pomoč, kakor kdo more!

podrobnosti. Avto nikakor ni »divjal po ulicah, temveč je vozil čisto naravnost samo kakšnih 20 metrov. Pred gostilno, ki je takoj tam zraven, je stal tovorni avto Unionske pivovarne. Ko se je voz brez šoferja zaletel vanj, je s prvim levim kolesom obenem zavozil na trotoar. Na tej nevarni, riskantni, pa tudi senzacionalni vožnji — podobne nesreče so v avtomobilskem prometu izredno redke — je voz podril samo mestnega delavca Ziberta ter mu zlomil roko in eno rebro — govoriti o smrtno nevarnih poškodbah je bilo torej pretrano — in pa neko žensko, ki pa je dobila lažje praske, in ko so jo prepeljali v bolnišnico, so jo samo obeževali in takoj odpustili. Vso reč je, razume se, policija takoj vzela na zapisnik in na kraju nesreče je bilo zaslišanih več prič, tako da so vse podrobnosti stvarno ugotovljene.

Zanimivo, a tudi značilno pa je dejstvo, da so ženske z otrokom, ki so doživele blazno vožnjo tistih 20 metrov, takoj, ko se je avto ustavil, izginile kakor katra. Po nerodnem karambolu jim najbrž ni bilo do nadaljevanja avtomobilske vožnje, kot odškodnino za prestani strah pa so izvoščku odnesle račun.

Lepo je življenje v taborišču volčičev

Medno, 31. julija

Kakor domovanje sedmih palčkov tako stoji sedem kočic na idiličnem travniku sredi medenskih logov za Savo. Sicer pa res taborijo v teh kočicah palčki. Bežigrasko krdelo volčičev si je postavilo tu svoje taborišče. Volčiči, to so najmlajši skavti, tako nekako od 6. do 11. leta starosti. Romantične lesene kočice z belimi platnenimi strehami so postavili v velikem loku okoli tabornega ognja, ki ga zažigajo vsak večer prepevajoc vesele pesmi in uganjajoč svoje volčijske burke. Poleg tabornega ognja je postavljen jambor z drzavno zastavo, ki jo vsak dan ob dviganju in snemanju svečano pozdravijo. Biti morajo takrat v popolnih krojih. Kraj volčičev se precej razlikuje od kraja ostalih skavtov. Kratke modre hlačice imajo, prav tako jopico in baretko, okoli vratu pa rumeno ruto. Prav slikovit je pogled na tako oblečene volčiče. Pred jamborom z zastavo stoji pestro pobarvan širok krajnik — oglasna deska — na katerem so objavljeni dnevni red in taborne naredbe. Vstaja jo ob 1/7. uri zjutraj, ko jim že sonce posije na male posteljice, spat gredo pa ob 1/10. uri zvečer, ko je na tabornem ognju samo še žerjavica. Jedo petkrat dnevno, kruha imajo, kolikor hočejo, rede se kar vidno. Saj pa je njihov tek tudi

vsak dan večji v veliko veselje staršev, ki pridno prihajajo na obisk. Na dnevnem redu so tudi opoldanski počitek »strogi molček«, dvakrat dnevno kopanje, zjutraj in zvečer umivanje zob — kaj hočete še več higijene! Popoldne in popoldne je določen čas za resno delo, ko se že tudi mali volčiči vadijo v raznih skavtskih znanostih, poleg tega pa so gotove ure odločene tudi za organizirane igre. Prostor za odbojko, za igro »med dvema ognjema«, tarča za streljanje z lokom, velik papirnat zmaj in še marsikaj je na razpolago volčičem, da komaj najdejo čas, da spišejo taborno kroniko, ki jo piše vsak dan druga žerjavica. Vsaka šestina, to je pet volčičev in šestar, spi v svoji kočici, katere notranjost je vedno lepo pospravljena. Izredna čistota je sploh stara odlika skavtskih taborov. Tudi vorna disciplina vlada pri volčičih, tako, da se starši in obiskovalci temu ne morejo načuditi. Vse gre na piščalko. Kadar zabrliza tako ali tako, ali kadar zadoni taborni rog, že vedo vsi, kaj jim je storiti. Marsikaka mamica in marsikak oče vprašujeta, kje so take čarobne piščalko naproday. Občutke marsikakih staršev pogodi pesmica, ki jo včasih zapoje zvečer ob ognju:

Ko volčiči taborijo
sred ljubljanskega polja,
starši vsi se veselijo:
»Zdaj je ljubi mir doma!«

Vendar pa mnogi kar zavidajo svojim malčkom, ko žive tako svobodno življenje, katerega oni niso bili nikdar deležni v svoji mladosti. S ponosom zapoje volčiči:

Sonce žarko kožo pali,
Sava pa nam jo hladi,
dež nas tu in tam opere,
kdo živi tako ko mi!

Tabor vodi kot starešina učitelj Miroslav Zor, kot taborovodja pa učitelj Miroslav Slajpah. Tabor volčičev je organiziral Zlatorogov steg skavtov Ljubljana III. Ni pa to edini tabor tega stega. Njegova Turjaška četa tabori ob Bohinjskem jezeru »Na jamci«, Svetovidova četa pa se pravkar pripravlja za taborjenje na Otočcu pri Novem mestu. Vsekakor lep uspeh mladega stega, ki je šele pred kratkim razvil svoje prapore.

Orači, na plan!

Zorjimo globoko brazdo na svoji zemlji, kakor so orali v davni naši predniki pri pomladnem začetnem obredu, zdaj imenovanem Orači! Tedaj je brazda, zaorana okrog vasi ali pozneje okrog hiše zdajila ljudstvo pred Morano ter zlom. Zdaj bi bila potrebna brazda, ki bi nas varovala pred tolikimi demoni, pretečimi s pogubo našemu narodu. Zlasti bi bilo potrebno, da bi nas obvarovala pred vsemi škodljivimi tujiimi vplivi, pred vsem, kar zastuplja naš narod in načinja njegove zdrave korenine, kar duši razvoj prave, iz ljudstva izvira-joče kulture. Narodni festival slovenskih neorodnih običajev 5. in 6. t. m. v Mariboru, naj bo začetek oranja... Zato se boste tudi udeležili te lepe prireditve, ki bo vsi, ki smo vsaj nekoliko narodno zavedni, smo orači.

★

Posebni vlak iz Ljubljane za mariborski festival. Razen tega, da je dovolje, na četrtinska vozna za obisk mariborskega festivala na vseh državnih železnica, bo vozil tudi iz Ljubljane v Maribor poseben vlak. Vozni red posebnega vlaka bo objavljen ob pravem času. Vozna s vstopnicami vred na razstavo Mariborskega tedna in na festival in s strokovno opisanim sporedom festivala bo veljala samo 46 dni iz Ljubljane. Udeleženci iz drugih manjših krajev se bodo seveda tudi lahko poslužili ugodnosti četrtinske voznice, a morali si bodo preskrbeti od »Putnika« legitimacijo, ki jo izdajo prireditelji, da se bodo lahko izkazali v Mariboru. Manjša postaja teh legitimacij ne bodo imele, zato naj udeleženci zahtevajo legitimacijo pisмено od »Putnika« dovolj zgodaj, da jih bodo prejeli do sobote.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

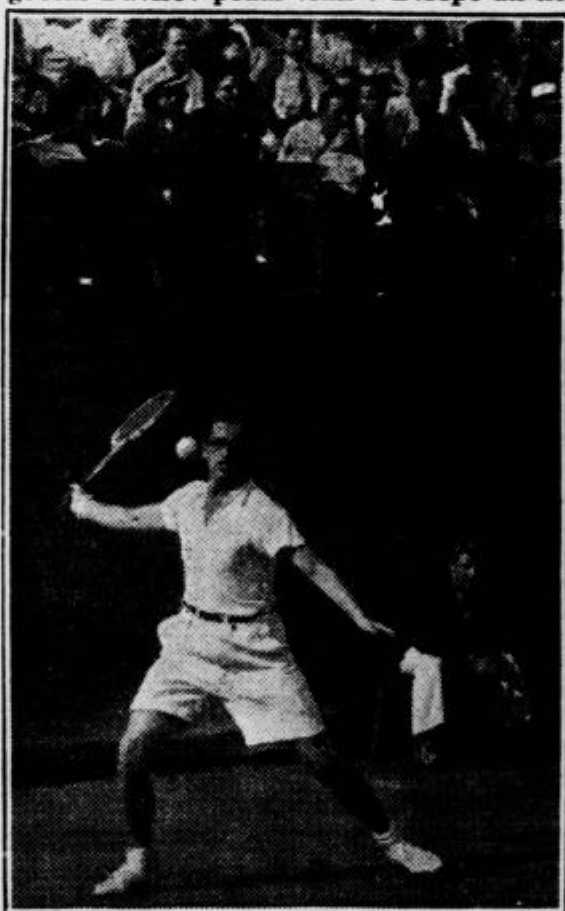
Tretjič je le uspelo...

Še nekaj o tekmah za Davisov pokal v Zagrebu

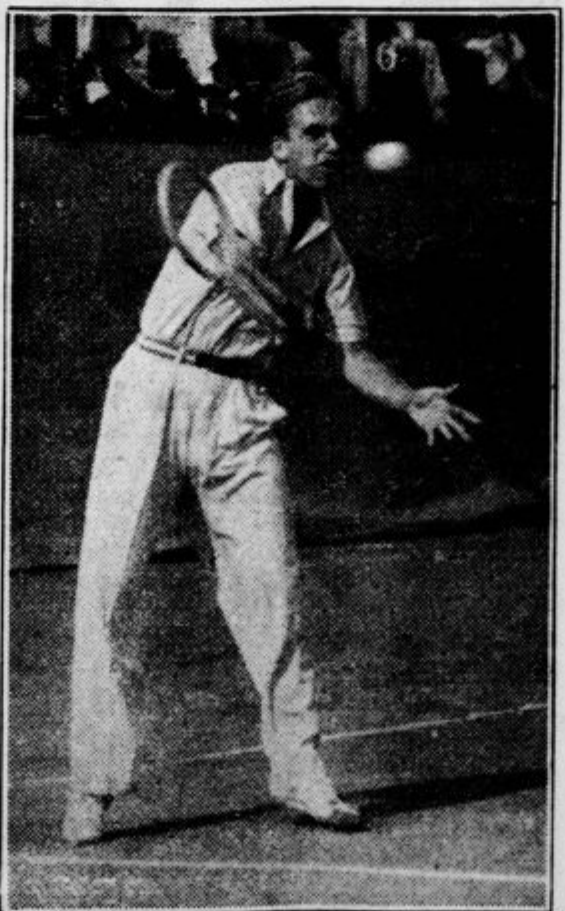
Dvakrat v zgodovini našega tenisa so bili naši najboljši teniški igralci — ali kakor jih že vsi poznamo — beli mušketirji, že blizu velikega cilja, da bi dobili naslov evropskih prvakov v tenisu in prevzeli čast, da bi kot najboljši evropski narod v tenisu zastopali Evropo v zadnjih izločilnih nastopih za posest Davisovega pokala. Obakrat so v teh odločilnih borbah imeli za nasprotnika Nemce, predstavnike 80-milionskega naroda, ki so dolga leta branili primat v tej sportni panogi.

začeli pri Švicarjih, v drugem kolu so nato zadeli na Švede, potem na Poljake in kot zadnja ovira so jim bili postavljeni nasproti Francozi. Naši mušketirji so začeli z Irci na domačih tleh, potem so morali v Budimpešto nad Madžare, dalje v Milan nad Italijane in slednjič so v Zagrebu odpravili Belgijce ter se med vsemi 20 državami iz evropskega pasu kvalificirali za druge finaliste. Od preteklega petka do minule nedelje so na zagrebških tleh absolvirali zgodovinski finale, ki jih bo povedel na častno

Jugoslavija prevzela nalogo, da bo branila Evropo v tenisu proti Ameriki in od naših igralcev je zdaj odvisno, ali se bo dragoceni Davisov pokal vrnil v Evropo ali ne.

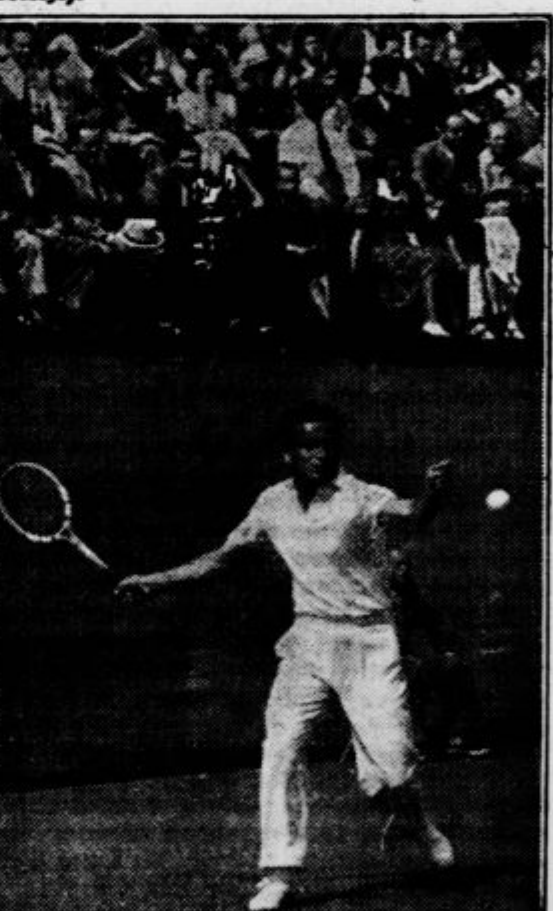

Drago Mitić, drugi naš single-igralce

Henner Henkel, prvak Nemčije

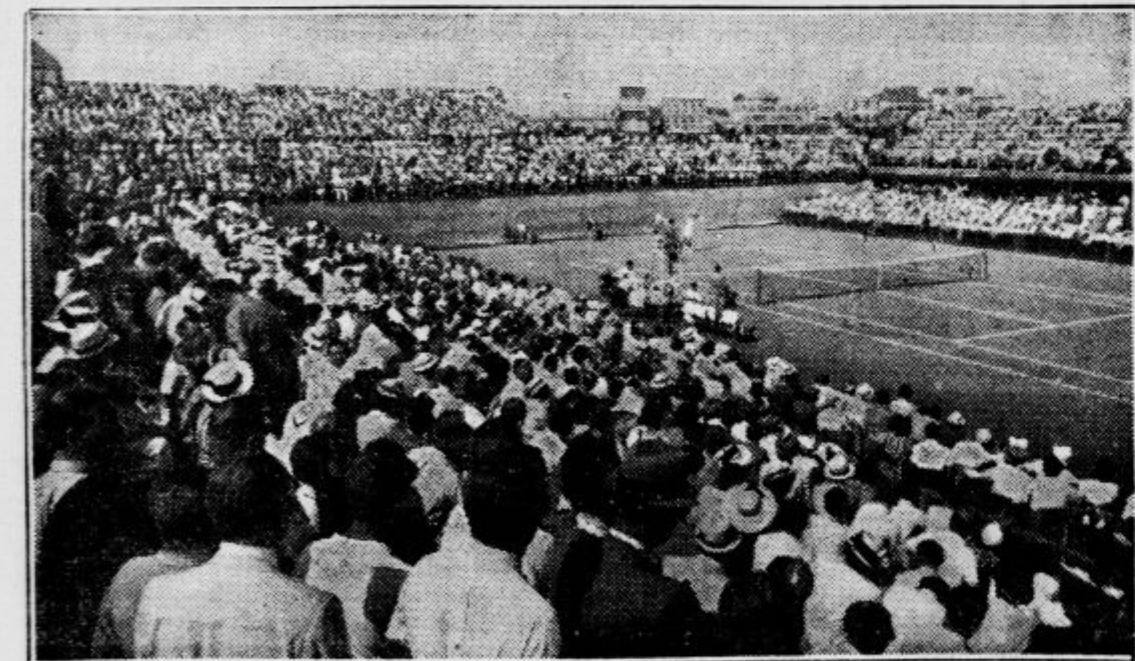
(Po prvih časopisnih vesteh bo medcelinski finale med zmagovalcem ameriškega pasu Avstralijo in Jugoslavijo v Fildelfiji.)

Franjo Punčec, novi evropski prvak

Göpfert, drugi igralce Nemčije

Na igriščih ATP Zagreb na Šafati je bilo na nedeljski tekmi okoli 6000 gledalcev, ki so burno pozdravili veliki uspeh naših teniških igralcev

Prvič je bilo to leto 1936, ko so se Nemci in naši srečali v evropskem finalu na istih igriščih kakor v minulih treh dnevih, toda takrat so bili Punčec in njegovi vendarle še prešibki, da bi bili rutiniranim nasprotnikom izrgali naslov najboljšega teniškega naroda v Evropi. S 3:2 so se takrat Nemci zmagovalci vrnili v Berlin.

Dve leti pozneje (leta 1938.) so si naši mušketirji spet priborili predzadnje mesto v izločilnih tekmah evropskega pasu in v finalu spet zadeli na Nemce. To pot so morali na odločilno srečanje na njihova igrišča v Berlinu, toda kljub vsem nadam in velikemu napredku, ki so ga dosegli v onih dveh letih, so pred tujo publiko in na tujih tleh klonili huje, kakor se je splošno računalo. S 4:1 so si lani Nemci v boju z Jugoslavijo priborili naslov evropskih prvakov.

Letos je prišlo drugače! V različnih skupinah sta začeli letošnje tekmovalstvo za Davisov pokal Nemčija in Jugoslavija in dolga je bila pot, preden sta se izločili kot najboljši državi iz vse Evrope. Nemci so

pot preko Oceana v medcelinski finale z Avstralijo in če je še kaj sreče — tudi do zadnjega finala z braniteljico pokala Ameriko.

Kakor bo našim čitateljem gotovo še v spominu, se je letošnji finale v Zagrebu končal s 3:2 v korist Jugoslavije s temile rezultati:

1. single: Punčec : Göpfert 6:3, 6:1, 6:0.
2. single: Henkel : Mitić 6:0, 6:1, 4:6, 6:4.
Double: Henkel-Menzel : Punčec-Kukljević 9:7, 4:6, 6:4, 3:6, 6:1.

3. single: Mitić : Göpfert 6:1, 6:2, 6:3.
4. single: Punčec : Henkel 10:8, 6:3, 6:0.

To so podrobni rezultati, s katerimi so si naši mušketirji — reči je treba, da v veliki meri po zaslugi odličnega Punčeca — priborili to dolgo pričakovano in tudi zasluženo zmago svetovnega pomena.

»Nova doba je nastala v nedeljo v evropskem tenisu,« tako je izjavil dopisnik »BZ am Mittag« g. Reznicek, »ker bo letos mlada teniška država potovala preko velikega jezera, da brani Evropo v borbi proti premoči Amerike.« Z nedeljsko zmago je

Gospodarstvo

Slab sezonski dvig zaposlenosti

Nedavno smo na tem mestu objavili podatke o gibanju zaposlenosti na področju okroglega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za mesec junij. Iz objavljenih števil je razvidno, da se je letos od maja do junija povprečno število zavarovancev pri okroglnem uradu v Ljubljani povečalo le za 760, medtem ko se je lani v istem mesecu število zavarovancev dvignilo za 3170, predlanskim pa za 4095.

Osnovni urad za zavarovanje delavcev objavlja sedaj številke šele za maj; pa tudi te številke, ki se nanašajo na vse krajevne organe v državi, kažejo slično gibanje. Od aprila do maja se je povprečno število zavarovancev povečalo sicer za 33.289 nasproti 36.769 v istem razdobju lanskega leta, v zadnjih treh mesecih, to je od februarja do maja pa je znašal letos sezonski prirastek zavarovancev le 65.821 nasproti 89.700 v istem razdobju lanskega leta.

V maju je bilo pri vseh krajevnih organih povprečno 746.341 zavarovancev, to je še za 4197 več nego lani v maju; v aprilu je število zavarovancev presegalo ustrežajoče število lanskega leta še za 7677, v marcu za 19.724 in v februarju pa za 28.076.

Ce ne bi bilo letos večjih javnih del, bi

bila razlika še večja. V maju je bilo pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb za 3174 delavcev več zaposlenih nego lani v maju. Povečanje nasproti lanskemu maju je zabeleženo tudi v tekstilni industriji (za 2815), v živilski industriji (za 1386), pri gradnji prevoznih sredstev (za 1344), v kemični industriji (za 1232) itd. Manjše število zavarovancev pa smo imeli letos predvsem v tobačni industriji (za 1410).

Od posameznih okroglnih uradov zaznamujemo nasproti lanskemu maju občutnejši prirastek okroglni uradi v Nišu (plus 13,5%) in Omladina v Beogradu (plus 9,3%), najbolj občutnejši padec pa okroglni uradi v Sarajevu (—9,2%), v Dubrovniku (—11,4%), v Skoplju (—7,6%), v Subotici (—8,5%), v Banjaluki (—4,9%), v Osijeku (—4,8%) itd. Pri ljubljanskem okroglnem uradu je bilo v maju število zavarovancev še za 3,1% večje nego lani v maju (v juniju pa le še za 0,95%).

Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala v maju 24.07 din, to je za 0,81 din več nego lani v maju (pri ljubljanskem okroglnem uradu je znašala 25,86 din, to je za 0,24 din manj nego lani v maju). Zavarovani mesečni zaslužek pa je znašal v maju 2462 milijona din nasproti 431,6 milijona din v lanskem maju.

K ukinjenju prisilne oddaje deviz po uradnem tečaju

Ze v nedeljski številki smo poročali, da je finančni minister g. Vojin Djurić podpisal odlok, s katerim se izvozniki blaga v devizne države oproščajo dolžnosti prisilne oddaje 25% izvoznikovih deviz Narodni banki po službenem (oficielnem) tečaju, kar velja za vse devize od izvoza po 29. juliju. Izvozniki, ki so svoje blago izvozili v devizne države preko naših mej do polnoči med soboto in nedeljo, morajo torej še oddati Narodni banki četrtino svojih deviz po službenih tečajih. Devize, ki jih dobe izvozniki od poznejšega izvoza, pa se lahko prodajo v celoti na borzi po svobodnem tečaju.

Pomen tega najnovejšega ukrepa smo v glavnem pojasnili že v nedeljski številki. Sklep, da se izvozniki oprostiti prisilne oddaje četrtine izvoznikovih deviz po uradnem tečaju, je tudi v naši valutni politiki najznačilnejši dogodek od januarja 1935, ko je bilo izvršeno razčiščenje našega valutnega položaja in je bila uradno priznana devalvacija dinarja, izražena v prejemskem pribitku 28,5% na tečaj po zlati pariteti. Takrat je bil uveden tudi nov način računanja zlatega kritja denarnice obkta, in sicer na ta način, da se zlate rezerve Narodne banke upoštevajo za izračunavanje kritvene odstotka s pribitkom uradne premije 28,5%.

Priznanje dejanskega stanja

Po najnovejšem ukrepu finančnega ministra so uradni tečaji izgubili praktično vrednost, saj se bodo vse izvoznikovske devize obračunavale po tako zvanih svobodnih tečajih, ki so precej višji nego uradni tečaji. Tako znaša uradni tečaj funta 206 dinarjev, svobodni tečaj pa 258 din. Sedaj je v celoti priznano dejansko stanje dinarja, izraženo v tečaju 258 din za angleški funt. Uradni tečaji so, kakor znano, izraženi tako, da je na tečaj po stari zlati pariteti pribita premija v višini 28,5%. Tečaji na svobodnem trgu pa se gibljejo na višini, ki ustreza starim paritetnim tečajem s pribitkom okrog 59%. Danasnji tečaji na svobodnem deviznem trgu, ki se že od konca januarja držijo na nespremenjeni višini, ustrežajo devalvaciji dinarja za 37%. Ta obseg devalvacije je še vedno manjši, kakor obseg devalvacije ameriškega dolarja in angleškega funta, kjer znaša devalvacija preko 40%. Če bi devalvacija dinarja dosegla enak obseg kakor pri funtu, tedaj bi se moral tečaj funta na naših borzih povrniti na staro pariteto, ki je veljala do leta 1931, t. j. 276,32 din.

Sedaj bi bilo treba iti še korak naprej in prilagoditi predpise o računanju zlatega kritja pri Narodni banki. Dejanskemu stanju devalvacije dinarja. Kakor smo že omenili, se pri računanju zlatega kritja upošteva pribitek 28,5% na vrednost zlata po stabilizacijski ceni. Po zakonu o denarju kraljevine Jugoslavije znaša vrednost enega kilograma zlata 37.736 din. Po tej ceni je izračunana vrednost zlata v izkazih naše Narodne banke. Po stanju od 22. julija je imela naša Narodna banka za 1911 milijonov stabilizacijskih din zlata, s pribitkom 28,5% pa je znašala vrednost 2469 milijonov din. Če bi sedaj tudi določbe glede računanja zlatega kritja prilagodili dejanskemu stanju in bi izračunali vrednost zlata s pribitkom 59%, kolikor znaša premija na svobodnem deviznem trgu, bi dobili kot vrednost zlatega zaklada znesek 3036 milijonov din in bi se kritje povečalo od 27,6 na 34%. Enako bi bilo treba prilagoditi dejanskemu stanju tudi odkupno ceno za zlato, ki znaša sedaj okrog 50.000 din, medtem ko bi morala znašati nekaj manj nego 60.000 din.

Izkupilec od izvoza v devizne države
Največji praktični pomen ima seveda najnovejši ukrep finančnega ministra za naš izvoz v devizne države. Z odredbo finančnega ministra je ustrezno dolgotrajni želji vseh naših izvoznikov, ki so se upravičeno pritoževali, da morajo del dobljenih deviz predati Narodni banki po nizkem uradnem tečaju, kar pomeni krični obremenitev izvoza v devizne države. V zadnjih mesecih so bili izvršeni številni ukrepi za povečanje našega izvoza v devizne države, zlasti v zvezi s pomanjkanjem deviz za uvoz surovin. Ze v nedeljo smo omenili, da se bo po oprostitvi izvoznikov glede prisilne oddaje četrtine deviz po uradnem tečaju, položaj pri izvozu v devizne države v toliko zboljšal, da bodo izvozniki imeli za preko 5% večji izkupilec od prodanih deviz, kajti doslej je znašal povprečno izkupilec za izvoznike funte 245 din, odslej pa znaša 258 din.

Kakor nam poročajo iz Beograda, bodo sedaj spremenjene tudi neke določbe glede olajšav pri izvozu v devizne države z uporabo »internih«
odnosno »transfernih«
dinarjev. Prejšnji teden smo objavili po-

goje, ki jih je izdal devizni odbor Narodne banke glede uporabe »transfernih«
dinarjev pri izvozu v neklirinske države. Pri izvozu določenih predmetov v devizne države se lahko uporabi 33% izvozne terjatve za transfer internih dinarjev, medtem ko mora izvoznik ostalih 67% vnesti v devizah (25% mora po dosedanjih predpisih oddati Narodni banki po uradnem tečaju, 42% pa lahko prodajo po svobodnih tečajih na borzi). Glede na najnovejši ukrep finančnega ministra lahko sedaj izvoznik vse devize, ki jih dobi za 67% izvozne terjatve, prodajo po svobodnem tečaju na borzi. Po informacijah iz Beograda, pa bo dosednji 33-odstotni delež za uporabo »transfernih«
dinarjev znižan na 25%, tako da bo moral izvoznik vnesti 75% v devizah. ki jih bo lahko prodal v celoti preko borze po svobodnih tečajih, četrt izvozne vrednosti pa bo lahko porabil za transfer inozemskim imetnikom transfernih dinarjev.

Obseg proračunske obremenitve

Iz izjave finančnega ministra, ki smo jo objavili v nedeljski številki, je razvidno, da bo sedanje ukinjenje obvezne oddaje dela deviz po uradnem tečaju prineslo precejšnjo proračunsko obremenitev. Devize, ki jih je Narodna banka do sedaj kupovala po nizkem uradnem tečaju, je namreč dobila država, ki je na ta način prišla ceneje do deviz za svoja plačila v inozemstvu. Vprašanje je, kako visoka je razlika, ki bo sedaj šla v breme državnega proračuna.

V prvem letošnjem polletju je znašal naš izvoz v devizne države 945 milijonov din; od tega izvoza smo dobili za okrog 800 milijonov din takih deviz, od katerih so morali izvozniki oddati Narodni banki po nižjem uradnem tečaju četrtino (t. j. 200 milijonov). Preračunano na celo leto znaša torej vrednost deviz, ki jih je država dobila po nižjem tečaju, okrog 400 milijonov. Pri teh devizah znaša tečajna razlika okrog 100 milijonov din, kolikor bo morala naša država odslej plačati več za devize, ker jih bo morala kupovati po višjem svobodnem tečaju. Teh sto milijonov din pa bo šlo v bodoče v korist našim izvoznikom.

Gospodarske vesti

— Opozorilo generalne direkcije državnih železnic. Železniška uprava je izdala naslednje obvestilo: »Generalna direkcija drž. žel. opozarja zainteresirane kroge, naj izvrše prevoz drv in premoga najkasneje do 1. septembra t. l., ker bo železniška uprava v sezoni velikega prometa prisiljena skrajšati nakladalne in razkladalne roke ter eventualno zvišati tarife za navedeno blago. Razen tega bo tudi dostava vozov za nakladanje otežena.«

— Licitacije. Dne 5. avgusta bo pri zavodu »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo licitacija za dobavo dušikove kisline, 8. avgusta za dobavo kotlov iz aluminija in železa, 17. avgusta pa za gradnjo poti do tovarne za maske. Dne 9. avgusta bo pri št. bu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo poti k vojni objekti v Ribnici, 14. avgusta za napravo šupe v vojašnici »Kralja Aleksandra I.«
v Ljubljani in dne 16. avgusta v Celju.

— Nova tvornica baterij v Zagrebu. J. Ivković, dolgoletni zastopnik tvrdke Ivan Paspas in sinovi, Zagreb, je ustanovil svoje lastno podjetje za izdelovanje baterij, ter suhih in mokrih elementov, in sicer s sedežem v Zagrebu, Vodnikova ulica 4. Njegove dolgoletne izkušnje v tej stroki jam. čijo za uspešno poslovanje novega podjetja, čigar proizvodi bodo prišli na trg pod imeni »Sunce«, »Sumadija«
in »Merkur«. Pozdravljamo ustanovitev novega podjetja, ki mu želimo popoln uspeh. (—)

Borze

31. julija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14,30. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 32, v Beogradu pa po 32,50. Angleški funti notirajo nespremenjeno 258.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri slabi tendenci notirala 465—467 (v Beogradu 467—468). Do zaključkov je prišlo samo v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 83,50 (v Beogradu po 84).

DEVIZE

Ljubljana. Uradni tečaj: London 205,90—209,10, Pariz 116,27—118,57, New York 4380,50—4440,50, Curih 995—1005, Milan 231,55—234,65, Praga 150,75—152,25, Amsterdam 2338—2376, Berlin 1769,12—1786,88, Bruselj 747—759. Tečaj na svobodnem trgu: London 256,40—259,60, Pariz 144,85—147,15, New York 5459,23—5519,23, Curih 1238,37—1248,37,

Amsterdam 2911,62 — 2949,62, Bruselj 930,25—932,25.

Curih Beograd 10, Pariz 11,7425, London 20,75125, New York 443,1875, Bruselj 75,30, Milan 23,31, Amsterdam 235,70, Berlin 177,80, Stockholm 106,90, Oslo 104,2750, København 92,65, Sofija 5,40, Praga 15,15, Varšava 83,40, Budimpešta 87, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465—467, 4% agrarne 61,50—62,50, 4% severne agrarne 59,50—60,50, 6% begiške 86,75—87,50, 6% dalm. agrarne 83,50—84 (83,50), 6% šumske 81—82,50, 7% stabiliz. 100,50 bl., 7% invest. 99,75—101, 7% Seligman 101 bl., 7% Blair 94,50 bl., 8% Blair 101 bl.; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 210 den., Trboveljska 172—175, Gutman 40—49, Šećerana Osijek 80 den., Osiječka ljevaonica 150—162, Jadranska 320—350.

Beograd. Vojna škoda 467—468, 4% agrarne 62,25—62,75 (62,75), 4% severne agrarne 59,50 den., 6% begiške 87,25—87,50 (87,40), 7% stabiliz. 100,50 den. (100,75—101), 7% invest. 100,75—101,50

(101,25), 7% Seligman 100,25 den., 7% Blair 100,25 den., PAB 210,50 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 31. julija. Začetni tečaj: pšenica: za maj 67,75, za sept. 66,25, za dec. 66,625; koruza: za maj 45,875, za sept. 42,625, za dec. 43.

+ Winnipeg, 31. julija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 53,125, za okt. 53,75, za dec. 55,50.

+ Novosadska blagovna borza (31. t. m.). Tendence neizpremen. Pšenica: stara (78/79 kg), baška, sremska, slavonska 147—149; južnoban. 146—149. Rž: baška nova 127,50—130. Ječmen: baški, sremski, 64/65 kg 140—142,50. Oves: baški, sremski novi 125—127,50. Koruza: baška in pariteta Indija 116—118. Moka: baška in banatska »0g«
in »0gg«
232,50—242,50; »2«
212,50—222,50; »5«
192,50—202,50; »6«
172,50—182,50; »7«
147,50—157,50; »8«
117,50—122,50.

+ Budimpeštanska terminska borza (31. julija.). Tendence čvrsta. Koruza: za avg. 18,16—18,20.

SPORT

Sportni dan v Kamniku

Agilni kamniški sportni klub je v nedeljo organiziral uspele kolesarske, atletske, pavalne in nogometne prireditve

Sportni klub Kamnik je priredil v nedeljo svoj vsakoletni sportni dan, ki se je začel jutraj ob 9. s startom kolesarjev na progi Kamnik — Domžale — Dob — Radomlje — Kamnik — Stahovica — Kamnik. Na startu je bilo 12 kolesarjev, med njimi 5 kamničanov. Na cilj je privozila strnjena skupina 5 kolesarjev, iz katere se je prebili na čelo Jože Gregorič (Edinstvo) za dve dolžini kolesa. Vso progo je prevozil v 1 uri 5 minut in 11 sekund. Sledili so: 2. Pavel Premk (Hermes), 3. Albin Bizilj (Ljubljanka), 4. Franc Grabnar (Hermes), 5. Tone Bettoncelj, Krštin Branko in Darko Podgoršek (vsi Kamnik).

Pri gozdem tekni na okrog 6 km dolgi progi so nastopili 4 Ilirijanci. Proga je bila lepo izpeljana v dveh krogih čez Zaprice in Zale, tako da so tekmovalci dvakrat pasirali trg. Po prvem krogu je vodil Glavnik, na cilj pa so prihiteli vsi 4 tekmovalci v kratki razdalji, saj je razlika med prvimi in zadnjimi znašala komaj 10 metrov. Zmagal je v krasnem finišu Kamničan Jože Bručan v času 2:12,2. Sledili so: 2. Jože Gionar, 3. Jakob Kvas, 4. Ludvik Glavnik. Na cilju, ki je bil na Glavnem trgu, se je zbrala velika množica gledalcev in živahno pozdravila zmago drž. prvaka Bručana.

Čeprav pavalne tekme zaradi hladne vode (17°C) niso bile na programu, je vendar prišla v Kamnik številna ekipa Ilirijancov, ki so se potem pomerili s kamničani v prijateljski tekmi v nekaterih pavalnih disciplinah. SK Kamnik je napravil startne mostove za 3 proge. Gledalci, ki jih je bilo precej, so se posebno zanimali za prvi letošnji start srednjeevropskega prvaka Toneta Cererja. Cerer ni nastopil v svoji disciplini 100 in 200 m prsno, ker je pričel šele pretekli teden s treningom, pač pa na 100 m prosto. Zmagal je sigurno v lepem času 1:03,8, ki pa je še boljši, ker je kamniški bazen za 60 cm daljši. Na 50 m prosto je presenetil z dobrim časom Kamničan Meto Sadnikar, ki je plaval 29 sekund. Ilirijan Pelerino in Loeser sta plavala sekundno slabše. V stafeti 4x50 prosto so zmagali Kamničani v času 2:06,5. Tekma v waterpolu med Kamničani in Ilirijanci se je končala z zmago Kamničanov v razmerju 2:1 (1:1). Pavalne tekme bodo spet v nedeljo 6. avgusta.

V nogometni tekmi med SK Kamnikom in SK Javornikom (Rakek) so bili Kamničani izborno razpoloženi in so postavili dvoštevilni rezultat 10:1 (4:1). Ugajal je posebno napad, ki je s premišljenimi akcijami znal realizirati številne šanse, pa

tudi obramba je bila na mestu, saj gosti niso igrali tako podrejene vloge, kakor kaže rezultat, ampak so bili stalno v napadu in so nevarno ogrožali kamniška vrata. Sodil je vzorno g. Jenko.

Spored sportnega dne se je pod spretnim vodstvom predsednika SK Kamnika g. Mastnaka hitro razvijal, lepi uspehi pa nam dajejo zagotovilo, da je sport v Kamniku spet na najboljši poti.

Na Ljubelju — 8 držav

Za ljubeljsko dirko so dozdaj prijavljeni vozači 8 narodov

Motoklub Ilirija, ki se že na veliko pripravlja za svojo veliko mednarodno gorsko moto-dirko na Ljubelj, dobiva v zadnjih dneh še zmerom nove prijave. Doslej so že prijavile svoje sodelovanje nacionalne motociklistične organizacije iz 8 držav. V največjem številu bodo zastopali Nemci, a poleg Italijanov bodo zelo številno zastopani tudi Madžari. Madžarski avtomobilski klub je prijavil razen sedemkratnega državnega prvaka Andreja Kuzme še svojo zelo močno ekipo 6 najboljših vozačev — vse na motorjih BMW in Nortonu. Poljska je prijavila ekipo treh vozačev s svojim prvakom Jurijem Machom na čelu. Norveško bo zastopal nacionalni prvak Harold Wiik-Hansen iz Osla. Švicarska ekipa bo vozila vsa na angleških motorjih Norton in Velocette.

Z največjim navdušenjem so sprejeli Ilirijanci prijavo Avtokluba iz češko-moravskega protektorata, ki bo poslal zelo močno zastopstvo — vse na motorjih Jawa. Vse prijavljene organizacije bodo poslane svoje ekipe pod vodstvom vidnih funkcionarjev že v prihodnjih dnevih, da se bodo mogli vozači temeljito pripraviti na težko borbo, ki jih letos čaka na našem Ljubelju.

V nekaj vrstah

Izmed bogatih nedeljskih sportnih izdov moramo naknadno zabeležiti še nekatere:

Pavalno prvenstvo v vzhodnem pasu

Razen prvenstvenih pavalnih tekem v Zagrebu in Crikvenici, o katerih smo na kratko pisali že v ponedeljskem »Jutru«, so imeli v nedeljo enaki prireditelji tudi v Novem Sadu, kjer so se borili za prvenstvene naslove tamkajšnji in beograjski pavalni klubi. Najlepši rezultat dneva je dosegel znani rekorder Vojvodine iz Pe-

trovgrada Bala, ki je preplaval 400 m prosto v času 5:13,9. Prvenstvo je osvojil mladi pavalni klub Galeb iz Novega Sada s 144 točkami, naslednja mesta pa so zasedli Brdjanin in Bob iz Beograda, Vojvodina iz Petrovgrada in Sportno udruženje iz Sombora. Tudi prvenstvo v skokih je ostalo v Novem Sadu, medtem ko je bila v waterpolu najboljša Vojvodina iz Petrovgrada.

Dve kvalifikacijski tekmi

Med raznim poletnim sporedom v pavanju, atletiki, veslanju in drugem sta bili v nedeljo na sporedu tudi povratni kvalifikacijski tekmi za vstop v nacionalno nogometno ligo, ki sta se končali s precejšnjimi presenečenji. Zgodilo se je, da sta oba favorita izgubila in sta se za sodelovanje v ligo kvalificirala ŽAK iz Subotice in Balašić iz Podgorice.

V Subotici je gostovalo banjaško moštvo Krajišnika, ki je izgubilo igro z 0:4, tako da je klub zmagi v prvi tekmi s 3:1 moral odstopiti mesto v ligo domaćemu kandidatu.

V Skoplju so igrali Podgorčani in proti pričakovanju zmagali nad domačini z 2:1 (1:0). Ker so Skopljanci izgubili tudi prvo igro na tujih tleh, je tako Balašić dobil vstop med ligeške klube.

V Nišu je v nedeljo gostovalo precej močna reprezentanca Beograda, ki se pa ni ovenčala z veliko slavo. Izbrana enajstevica Niša je dosegla neodločeni izid 5:5, čeprav so bili Beograjčani do odmore s 4:2 v vodstvu.

V Budimpešti je bil ta dan drugi finale za srednjeevropski pokal med Ujpestom in Ferencvarosem. Tekma se je končala neodločno 2:2 (2:0). Ker je Ujpest pred tednom dni zmagal nad istim nasprotnikom že s 4:0, je postal letošnji zmagovalac v tej konkurenci in mu je predsednik odločil za izvedbo tea tekem dr. Pelikan takoj po igri izročil dragoceno lovoriko. Na tekmi je bilo 18.000 gledalcev.

V Zagrebu so se udi boksalci

V soboto zvečer je bil v Zagrebu boksalci dvoboj med reprezentancama Monakova in Zagreba. Na prireditvi je prislo okoli 1000 gledalcev, ki so se v teku dogodkov tako razgledali, da so precej burno protestirali proti nekaterim sodnikovim odločitvam in je morala krepko posredovati policija. Srečanje se je slehnič končalo neodločno z 8:8, s samimi zmagami po točkah.

Zabeležiti je treba, da je v težki kategoriji gostoval v zagrebški reprezentanci tudi član ljubljanskega Slovana Palogh, ki se je pokazal kot zelo vzdržljiv, previden in tehnično boljši od Nemca Bartla. Balogh je bil nazadnje ob burnem odobravanju občinstva proglašen za zmagovalca in je priboril Zagrebu odlično osmo točko za neodločni izid.

Tesna nogometna zmaga celjskih speeristov. Na celjski Glaziji sta se v nedeljo popoldne pomerili nogometni enajstori celjskih speeristov in manufakturnistov pod geslom »vaga proti metrac. speeristi so zmagali s 6:5 (4:2). Na obeh straneh je nastopilo nekaj pravih nogometašev, ki so zlasti okrepili enajstorično speeristov. Ti so tudi imeli boljšega vratarja. V prvem polčasu so imeli speeristi, po odmoru pa manufakturnisti nekaj več od igre. Goli za speeriste so padli v 4., 8., 30. in 34. minuti prvega in v 9. in 38. minuti drugega polčasa, goli za manufakturniste pa v 23. in 34. minuti prvega ter v 10., 17. in 34. minuti drugega polčasa. Tekma je bila svojevrstna in prav zabavna. Sodnik g. Filac je kot manufakturnist seveda simpatiziral z moštvom svoje stroke in je jemal zadevo z vesele plati, o čemer so pričale tudi njegove odločitve, ki sta se jim pa obe moštvu hvaljevalno pokoravali.

SK Ljubljana. Danes ob 17.30 strogo obvezen trening vseh aktivnih igralcev. V sredo trening subjuniorke skupine. Vsi mladeniči v starosti do 17 let, ki imajo volje in sposobnosti za nogomet, naj se zgledajo ob 17.30 na igrišču.

SK Mars. Danes in v četrtek na običajnem prostoru strogo obvezeni trening vseh igralcev. Vsi igralci se opozarjajo, da dvignejo svoje čevlje pri gospodarju, in sicer vsak dan do sobote med 19. in 20.

Umrla nam je naša dobra mama, gospa

OBLAK IVANA

roj. ŠKANDER
POSESTNICA

v 73. letu starosti.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo dne 2. avgusta ob 17. uri iz Marmontove ulice 25 na pokopališče na Viču.

žalujoče družine:

MENCINGER, DOLENC, DEBELJAK, OBLAK
in VREČAR — ter vse ostalo sorodstvo.

NAROČNIKE OPOZARJAMO

na dospelost naročnine za mesec avgust. Preprečite s takojšnjim nakazilom naročnine počivanje zavarovanja za slučaj smrti vled nezgode

pri „ZEDINJENI ZAVAROVALNICI D. D.“

Domače vesti

* Od čevljarstva mojstra do okrožnega sodnika. To nenavadno kariero ima za seboj Todor Dimitrijevič, ki je bil do nedavnega še državni tožilec, a je bil zdaj postavljen za sodnika okrožnega sodišča v Kragujevcu. Sodnik Dimitrijevič, ki je s Kragujevca tudi doma, je te dni tudi povabil svoje poklicne tovariše-sodnike in nekaterih obrtniške mojstre k nenavadni proslavi. Slavil je 20-letnico svojega izpita za čevljarstva mojstra. Sedanjí sodnik se ni morda izučil čevljarstva iz zanimanja do te rokodelske stroke, temveč je kot sin revnih staršev v redu dovršil učno in pomočnik dobo. Kot čevljarški pomočnik in pozneje kot mojster je privatno študiral pri položih na gimnaziji kot internist najprej malo, pozneje pa veliko maturo. Kot čevljarški mojster je bil tudi slušatelj fakultete. Diplomiran je bil 1. 1925. Svojega bivšega tovariša imajo obrtniki Kragujevca in okolice v velikih časteh. Izvolili so ga tudi za člana Obrtniške zbornice. Sodnik Dimitrijevič je obrtniškim organizacijam že mnogo koristil, vneto pa se udeležuje tudi pri sokolskem društvu in v odboru Aerokluba.

* Zadruga za pobijanje pravdarstva. V okraju Čačka je lepo število zadrug, ki vse uspešno poslujejo. V vasi Trnavi pa je bila ustanovljena zdaj zadruga, ki ima sicer nenavaden, a hvalevreden namen. Pobijati hoče strasti pravdarstva, ki so se močno vgnezdile med kmečkim življenjem. Zadruga hoče služiti složenemu življenju in delu ter bo imela gospodarski, socialni in prosvetni odsek. Med njenimi pravili pa je tudi točka, ki zahteva o članu zadruge, da mora vse spore poravnati med seboj pred posebnim razsodiščem, ki ga izvolijo zadrugniki. In da ne sme priti nobena sporna zadeva pred sodišče ali pred odvetnika, dokler zadruga razsodišče ne izreče svoje besede.

Kompletna garnitura preparata parfumerija »VENUS«. Tyrševa

ZA NEGO KOŽE din 22.—

* Smrt vzornega narodnjaka. V Mežici je preminil pri hčerki, učiteljici g. Peter Benini, ki je doživel 70 let. Pokojnik je bil markantna oseba v predvojnem nacionalnem življenju Gorice in Podgore pri Gorici. Vse svoje življenje je bil neustrašen nacionalist, zavezanec Sokol, vzoren narodnjak. Bil je kremenit značaj in vnet narodni bорец. Pogreb pokojnika bo jutri 2. t. m. ob pol 17. v Mežici. Ohranimo vzornemu narodnjaku trajen spomin, žalujemo naše globoko sožalje!

* Gasilski kongres. Stanovanjski odsek prosi vse gasilske čete in župe, da pošljejo prijave udeležencev. Prijave naj bodo izpolnjene po zadnji okrožnici. Zaradi velikih priprav za stanovanja, mora stanovanjski odsek imeti prijave pravočasno zbrane. — Kongresne knjižice z znaki se dobijo pri vseh četah. Vsi udeleženci naj si jih pravočasno nabavijo, ker bodo samo z njimi imeli vse ugodnosti in sicer brezplačno prenočišče v Ljubljani, dalje četinsko vozništno (glede tega določbe točne informacije pri četah), dalje brezplačen vstop na razstavo, na Stadion k gasilskim tekmam in k velikemu javnemu nastopu. V Ljubljani bodo imeli znižano vozništno na električni cestni železnici. Cena knjižice z znakom je 7 din.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjen črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobi povsod.

Del. reg. S. št. 30474/35

* Diplomirani tehniki! UDTKJ, sekcija Ljubljana, sporoča, da ima na razpolago več prostih mest za tehnike gradbene, strojne in elektrotehnične stroke. Sekcija vabi nezaposlene, oziroma one tehnike, ki žele menjati svojo službo, da se zgleda v pisarni sekcije v Ljubljani. Tavčarjeva ul. 6 dnevno med 18. do 20. uro, kjer dobe vse potrebne informacije. Odbor.

* Na zadnjem delu mednarodne ceste skozi Vojvodino. V prvih dneh oktobra bodo končana dela na zadnjem delu mednarodne ceste skozi Vojvodino pri Srbobranu. Zdaj delajo delavci na tej cesti v treh šilhtih in, če ne bo vremenskih zaprek, bodo meseca oktobra usposobili za promet okrog 200 km nove ceste, ki veže najvažnejša središča Vojvodine s prestolnico. Delo na cesti je zelo naporno, saj so morali delavci v zadnjih dneh delati v vročini, ki je dosegla 54 stopinj C.

Cene fotoaparata in filmov

smo ponovno znižali, tako, da dobite 26 Sch film vel. 6x9 za din 10.—

Box pa za din 49.—

Vaše fotoaparate pa zamenjate za Contax, Leica, Roliflex ali Retino prav gotovo najkulantneje pri nas.

Predno se odločite za nakup fotoaparata si ogledajte našo največjo zalogo zadnjih modelov in reklamne cene v naši izloži.

Se priporoča.

Foto Tourist Lojze Šmuc Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

* Novi grobovi. V št. Rupertu na Dolenskem je umrla gospa Marija Frelih, rojena Majcen. Njen pogreb bo jutri na domačem pokopališču ob 9. dopoldne. — V Trbovljah je umrla gospa Vorošakova, mati znanega urarja. Pokopali jo bodo danes ob 16. — V Šv. Juriju ob Taboru je umrl v starosti 71 let g. Leopold Jelenik, ki bo jutri ob 10. položen k večnemu počitku. Pokojnik blag spomin, žalujemo iskreno sožalje!

* Društvena potovanja: Na splošno željo ponovno potovanje v Dolomite od 26. do 30. avgusta; 13. do 14. VIII. potovanje na Grossglockner; 13. do 15. VIII. Sušak, Crikvenica, Plitvička jezera; od 13. do 15. VIII. Benetke, Padova; od 13. do 15. VIII. Gorica, Trst. Organizacija izletov in prijave: Potovalna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciskanova ulica, tel. 22.50. (—)

Proti sončarici uporabljajte Ischambal Fil. Kr. dvorni dobavitelj Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

* Zalost najmlajših obiskovalcev beograjskega zoološkega vrta. Oni dan je bila deca, ki tako rada obiskuje beograjski zoološki vrt, neprijetno presenečena, ker ni našla na travniku priljubljenega medvedka Mira, ki se je z njo več kot 3 mesece v popolni svobodi prav veselo in prikupljivo igral. Tega medvedka so še prav majhne in neoblegene prinesli v Beograd neki kmetje z bosanskih planin ter ga podarili zoološkemu vrtu. Medvedek, ki je dobil ime Miro, je postal kmalu najboljši prijatelj in tovariš otrok, ki hodijo vsak dan v zoološki vrt. Z njim so se igrali od jutra do večera. Pred nekaj dnevi se je z njim igrala gruča vajencev, ki je izkoristila opoldanski odmor, a je medvedek enemu morda nehotno raztrgal jopič in skril kapo. To je bil vzrok, da je prišel tudi prikupni medvedek Miro za ograjo, katere menda ne bo več zapustil. Mladi prijatelj mu prinašajo slaščice, a ker ne zaležejo prošnje, da bi se smeli spet z njim igrati na travniku, se igrajo z njim skozi ograjo. Vajenca, ki se je ustrašil nedolžne medvedkove šale ter s svojim krikom in vikom povzročil, da so medvedka zaprli, so tovariši premikastili.

* Nevarna nevihtna v takovskem okraju. Ko se v zadnjih dneh spet naglo dviga temperatura, se vrstijo v nekaterih južnih pokrajinah nevihte. Tako je v takovskem okraju debela toča, ki se je vspala 20 minut, hudo oklestila bogate sadonosnike in polja 4 vasi. Največ škodo imajo prebivalci občine Teočina. Nekateri posestniki so izgubili vse pridelke in so navezani na pomoč oblasti in sosaščanov.

* Črna borza v Murski Soboti. V prestolnici Prekmurja so že spet na delu osebe, ki po zelo visokih cenah kupujejo razne tuje valute in sejejo pri tem z različnimi vestmi nemir med ljudstvo. Več takih oseb vodijo že v evidenci in bodo gotovo prej ali slej prišli v roke oblasti. Občinstvo opozarjamo, da s prodajo valut nelegalnim osebam krši devizne predpise, za kar so določene visoke kazni. V Murski Soboti sta za kupovanje valut pooblaščenca samo Prekmurska in Kreditna banka.

* Pedikura je modernemu človeku neobhodno potrebna — toda da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna zaloga drogerija Jančgaj, Ljubljana. (—)

* Udeležencev loterie novosadskih novinarjev. Odbor novinarske loterie novosadske sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja opozarja in vabi vse kupce srečk te loterie, ki je imela žrebanje 9. julija, naj pregledajo listo izžrebanih srečk in dobitkov, ki je bila objavljena v »Politiki«, 14. julija. Če so kaj zadeli, naj javijo to prirediteljem odbora loterie sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja v Novem Sadu. Dobitki bodo poslani po pošti. V korist svojega pokojninskega sklada namerala novosadska sekcija JNU prirediti letos še eno loterijo z luksuznimi dobitki. Ko bodo priprave končane, bo vse objavljeno v večjih dnevnikih.

Iz Ljubliane

u— Akademski Jadranska straža na univerzi v Ljubljani obvešča svoje članstvo in ostale prijavitelje letovanja v Novem, da se zadevni sestanek ne vrši, kakor je bilo prvotno objavljeno, v sredo 2. t. m. temveč v petek 4. t. m. v lokalu v Wolfvi 10/II. dvorišče ob 10. dopoldne. Obenem sporočamo vsem prijaviteljem letovanja da se isto ne bo vršilo od 5. do 25. t. m. temveč zaradi nepredvidenih zaprek od 7. do 27. t. m. Odhod bo torej 7. in ne 5. Več na sestanku!

Kavarna »CENTRAL«

Dospela je nova damska kapela. Danes v torek in sredo — odprto vso noč.

u— Množica gostov, ki se je za zaključek kongresa Kristova Kralja zbrala v Ljubljani, se je v nedeljo razšla na vse strani in je mesto zavzelo spet svoje vsakdanje počitniško lice. Gostilniški obrati v splošnem sicer niso imeli kaj prida povečane prometa, če izvenzakaj noč od sobote do nedelje, ko so bili lokali ponekod odprti do jutra in so zlasti domači krokarji v dobrušni meri prišli na svoj račun. Mnogo udeležencev kongresa se je zlasti v soboto in nedeljo, ko je solnce poštno priklopalo, z užikom zateklo v senco in k do brotam, ki jih nudita kavarna in restavracija Zvezda na svojih vrtovih.

»HERMES« enoletni trgovski tečaj — Maribor, Zrinjskega trg 1, sprejema dnevno prijave. Praktičen strokovni trgovski pouk Nizka šolnina. Zahtevajte brezplačne prospekte!

u— Opozorilo. V mestu in okolici priljubljena pražarna kave in specerija Motoh je opustila svoj drugi lokal na Vodnikovem trgu 5 ter posluje odslej samo v lokalih na Krekovem trgu 11 (prej sedež stare slovenske tverde Perdan).

u— Podoficijska čitalnica 1. planinskega bataljona priredi drevi (na dan slave 1. planinskega pehotnega polka) družabni večer v prostorih Sokola III Bežigrad na Tyrševi cesti. Oblika po volji, začetek ob 21. uri. Svira godba 40. pp. triglavskega. (—)

u— Kup prometnih nesreč na kongresu Kristova Kralja. Na kirurškem oddelku splošne bolnišnice so imeli te dni mnogo opravka s številnimi ranjenci, po večini deželani, ki so prišli na verske prireditve v Ljubljano, pa so, nevarni mestnega hrusha in trušča, postali žrtve prometnih nesreč. Med drugimi je neki avtomobilist na Celovški cesti podrl Marijo Tratarjevo, ženo upokojenega rudarja iz Hrastnika. Pred pivovarno Union, prav tako na Celovški cesti, se je neki kolesar zaletel v motocikel 46letnega čevljarkega pomočnika Franceta Alijaša iz Zagorja na Gorenjskem. Kolesarju se ni zgodilo nič hujšega, Alijaš pa si je pretresel možgane. Na Tyrševi cesti blizu Stožice je neki kolesar podrl posetnikovo ženo Francisko Vehovec z Dobrave pri Črnučah, da si je zlomila desno ključnico. Žrtvi prometne nesreče sta postala tudi soboslikarja Filip Vojska in Miloš Lederer iz Domžal. Pred Stadionu je avto podrl tudi bolniškega strežaja Cirila Potočnika, ko je pravkar hotel čez cesto.

u— Ruske nacionalne organizacije v Ljubljani objavljajo: Danes 1. avgusta o priliki 25letnice vstopa Rusije v svetovno vojno bo ob 18. v pravoslavni cerkvi parastos (zadušnica) za umorjenega ruskega carja Nikolaja II. in njegovo družino ter za vse v svetovni vojni padle oficirje in vojake ruske armade.

Dr. Grebenc Anton
zopet ordinira

u— Popravni izpiti. Za dijake, ki imajo popravne izpite, se otvorijo novi učni tečaji s 1. avgustom na drugi drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti. Vpisovanje dnevno istotam.

u— Deska kolonija Kola jugoslovenskih sester odide na letovanje v Kraljevo jutri 2. t. m. ob 18.27. Zbirališče na glavnem kolodvoru pol ure pred odhodom vlaka.

Dr. PRODAN
ORDINIRA V AVGUSTU SAMO
V SOBOTAH DOPOLDNE

u— »Častna legija«. Na ta prekrasni film, ki se te dni predvaja v kinu Union, moramo občinstvo prav posebno opozoriti, ker je to eden tistih lepih filmov, ki so ponesli slavo francoskega filma po vsem svetu. Na lanskí bienali na Lidu pri Benetkah je to francosko filmsko delo prejelo prvo nagrado, in celo v Berlinu, kjer je film tekkel v izvirni izdaji v francoskem jeziku, je bil uspeh filma ogromen. Snov filma je zelo zanimiva, lepa in nape. Prikazuje nam življenjski roman mladega oficirja, ki pretrpi največja razočaranja in bridko ponižanje, degradacijo samo zaradi tega, ker pred vojnim sodiščem, kjer je obtožen težkega vojaškega zločina, ne sme govoriti in dokazati svoje nedolžnosti, ker bi s tem kompromitiral čast in dobro ime žene-soproge svojega tovariša. V filmu igra odlični ulogi Charles Vanel in lepa Marie Bell. Ljubitelji lepih filmov naj ne pozabijo ogledati si »Častno legijo« v kinu Unionu. (—)

Z DANASNJIM DNEM SEM PREVZEL RENOMIRANO
gostilno »PRI LEVU«, Gospodetska c. št. 16
Izborna domača, primorska in srbska kuhinja Vas bode z okusnimi jedili vedno zadovoljila. — Ob sredah in petkih sveže morske ribe! — Točli bom priznana, pristna domača in dalmatinska vina, kraški teran in smederkvo. — Udobni prostori, senčnat vrt, balinišče. — Se priporoča

LEO GARZAROLLI

Iz Maribora

a— Sokolski nastop v Razvanju preložen! Radi nepredvidenih ovir je nastop razvanjske sokolske čete preložen od 6. t. m. na nedeljo 20. t. m. z istim sporedom.

a— »Večer narodne pesmi« priredi »Nanos« danes 1. avgusta ob pol 9. v mestnem parku pod vodstvom g. Plevanca. (—)

a— Smrt blage žene. V Gornji Polskavi je preminila v 89. letu starosti obče spoštovana gospa Alojzija Hojnik Pokojnica je bila plemenita, blaga gospa, vzorna žena in mati, zavedna narodnjakinja. Odlikovalo jo je zlato materino srce ter plemenito socialno čustvovanje. Rajnika je bila mati mariborskega državnega tožileca dr. Ivana Hojnika ter odvetnika dr. Franca Hojnika in tašča gimnazijskega ravnatelja v Ljubljani g. dr. A. Pečovnika. Vsi ki so jo poznali, so jo ljubili in spoštovali. Ohranimo vzorni ženi in materi časten spomin, žalujemo naše globoko sožalje!

a— Plemenito delo mariborskih srednješolcev. Dijaki klasične in realne gimnazije so se vrnili s svojega delovnega tabora na Gradišču na Kozjaku. Hoteli so pokazati našemu obmejnemu kmetu, da razumejo njegove življenjske težave in da čutijo z njim. To plemenito misel je takoj podprl prof. Viktor Gruntar, ki je prevzel vodstvo tabora. Taborniki so stanovali v šoli CMD v Gradišču in im je šel tamonjni šolski upravitelj g. Jožko Turk zelo na roko. Požrtvovalni fantje so prišli za vsako delo, pomagali so pri oopravilanju sena, kosili so, delali kuluk na občinski cesti, vezali snope in predvatali zvečer poučne in zabavne filme. Ob večerih so pridno prepevali z domačimi fanti. Med drugimi je posetil delovni tabor tudi ravnatelj klasične gimnazije g. Maček. Požrtvovalnim dijakom gre za nesebično delo priznanje in pohvala.

a— Šahovske novice. Pri nadaljevanju preloženih ter prekinjenih partij šahovskega prvenstvenega tekmovanja za mesto Maribor so bili doseženi sledeči rezultati: Pesek : Črtalič 1:0. Gerželj : Kečič 1:0. Mohorič : Knečič 1:0. Šumenjak : Knečič 1:0. Vidovič : Kečič 1:0. Stanje je sledeče: Gerželj 14. dr. Krulc in Mohorič 11. Mišura 10 in pol. Vidovič 8 in pol. Marlin 8 (1). Regoršek in Babič 8. Lukeš sen. 7 in pol. Šumenjak 7. Črtalič 6 in pol (1). Lukeš jun. in Nosan 6. Kečič in Eferl 4 in pol. Knečič 4. Pesek 3.

a— Še neugotovljena identiteta. Poročali smo že o aretaciji sleparja in goljufa, ki se je izdaljal pod različni imeni za železniškega uradnika in se pri tem opiral na originalne legitimacije. V teku zasliševanja pa še ni bilo mogoče ugotoviti identitete sleparjeve, četudi je skušal nazadnje policijske organe prepričati, da je po poklicu zidarski pomočnik iz Bihača in da se piše Stevo Vuksan. Policija je zaključila zasliševanje in je goljufa izročila v tukajšnje sodne zapore.

Pozor na položnice!

jih z listom prejel, prosej jih, da plačajo naročnino najmanj za mesec vnaprej in sicer zaradi poslovnega reda takoj prve dni avgusta. Komur naročnina še ni potekla, naj shrani položnico za prihodnjo priliko. Naročnina za ponedeljsko izdajo se plačuje z isto položnico skupno za naročnino za redno izdajo lista.

Naročniki, ki dobivajo list dostavljen po raznašalcih, naj plačajo naročnino inkasantu ali pri poslovalnicah »Jutra«.

Naročnik, ki je s plačilom naročnine zaostal, naj plača tudi zaostanek, da si zagotovi redno prejemanje lista in da ne izgubi pravice do »Jutrovega« nezgodnega zavarovanja v primeru nezgode s posledico smrti pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. v znesku 10.000 din v korist preostalih svojcev.

Naročniki, ki odhajajo na počitnice, kopališča ali zdravlilišča, naj blagovoljno upravi lista pravočasno naznaniti prejembo naslova ter v naznanilu imenovati tudi stari, dosedanjí naslov. Isto naj store tudi pri povratku.

Uprava »Jutra«

ČASTNA LEGIJA

Legion d'honneur.

zločina. Vse nedolžnosti ne more dokazati, ker je v nevarnosti dobro ime in čast žene njegovega tovariša. KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Prekrasen film — ki je prejel na lanskí Bienali v Benetkah prvo nagrado. Charles Vanel, Marie Bell. — Mlad oficir Saharskega polka je obtožen težkega vojaškega zločina. Vse nedolžnosti ne more dokazati, ker je v nevarnosti dobro ime in čast žene njegovega tovariša. KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zanimanje za streljanje v Logatecu

Logatec, 31. julija
Pred leti je bila ustanovljena v Dol. Logatcu strelska družina, ki je sprva pridno delovala in širila zanimanje za ta prelepi sport, zaradi preemistitve nekaj funkcij narjav in padca zanimanja med članstvom pa je počasi vse delo zaspalo. Zadnje čase je začel na tem polju delovati strelski odsek Sokolskega društva v Dol. Logatcu in je že pokazal nekaj lepih uspehov, ki obetajo najboljšo bodočnost posebno med mlajšimi strelci. Zbojne tekme na dan okrognega zleta dne 2. julija so pokazale, da imamo med Sokoli odlične strelce. V nedeljo 30. julija pa je bila prirejena pozikurna tekma v streljanju. Javilo se je 18 strelcev, med njimi več naraščajnikov, in prav ti so nas presenetili, čeravno so šele prvič streljali z vojaško puško. V splošni oceni se je postavil na prvo mesto naraščajnik Vilar Milorad, ki je dosegel 25 zadetkov, na drugo brat Vidmar Edo z 20 zadetki, tretje mesto pa si delita brat Koročan Franc in orožnik Sajč Milivoj z 19 zadetki. Rezultati so bili tudi v splošnem več kot zadovoljivi.

Upamo, da bomo kmalu prejeli dodeljene nam puške in municijo, da bomo še letos izvedli obširnejši program v streljanju, na kar že sedaj opozarjamo vse logaške strelce, posebno pa mladino, ki je že sedaj pokazala tako lepe uspehe. Pričakujemo pa tudi, da se bodo javili na strelišču pred vsem našimi lovci, katere smo do sedaj pogrešali. Namen naš je, da tudi Logatec uvrstimo med one kraje naše ožje domovine, ki se ponašajo z dobrimi strelci!

Uspeh telovadni nastop
veržejskega Sokola

Ljutomer, 31. julija
Nedavno nedeljo je imel veržejski Sokol redni letni nastop. Poleg domačega in sosednega občinstva je prihitelo na prireditve tudi lepo število članstva sosednih brat. sikh društev, zlasti iz Ljutomera, s Cvena, iz Murske Sobotne, Križevcev in drugih edinic. Ormoški naraščaj je tokrat prišel celo s svojim praporom. Po prihodu popoldanskega vlaka je goste na postaji pozdravilo domače članstvo, nato pa se je formalni sokolski sprevod, ki je šel med špalirjem pozdravljaljacega domačega občinstva skozi trg Veržej. Na čelu sprevoda so bili domači Sokoli v sokolskih krojih na konjih z veliko državno zastavo, za njimi godba, nato pa članstvo v civilu z znaki in članstvo v krojih. V sprevodu je sodelovalo nad 250 sokolskih pripadnikov, ki so ob pozdravljanju občinstva vzklíkali kralju in domovini. Krasno uspešemu sprevodu je sledil telovadni nastop pred dvorano br. Hedžeta, ki se je začel s pozdravom državnih zastav. Zatem je starosta domačega društva br. Kozar nagovoril vse oddelke in poudarjal veliko vzgojno delo sokolstva med narodom za narod v smislu Tyrševih besed: »Zmaga samo tisti narod, ki je pravočasno poskrbel, da postane močan, da iz jakih poedincev zraste močna celota.« Svoj govor je zaključil starosta z vzklikom sokolskemu starešini kralju Petru II., kate. remu so se vsi pridružili s trikratnim »Zdravilo«

Sledil je dobro pripravljeni telovadni nastop vseh oddelkov domačega društva s sodelovanjem okoliških edinic, tako da je vse skupaj nastopilo nad 200 telovadecih. Na drugo in bradijo sta nastopili vrsti Ljutomer in Veržej, ki sta nam pokazali nekaj krasnih vaj, za katere sta bili deležni toplega odobravanja prisotnega občinstva. Zelo simpatičen je bil nastop domačih članic s posebno točko, v kateri so izvajale simbolične vaje po narodnih pesmih. Isto tako uspešno je nastopil ženski naraščaj v svojih ljubkih novih telovadnih krojih. Obadodelka sta bila za svoja izvajanja nagrajena.

Ves nastop, katerega tehnično stanje je vodil marljiv katelnik br. Ros, je pokazal marljivost tega društva in njegovega načelnika, ki je lahko ponosen na svoje delo. Vse vaje so bile spremljane od godbe Ljutomerskega Glasbenega društva. Ista godba je igrala tudi po nastopu ter spravila vse mlado in staro v prijetno razpoloženje. Veržejem na njihovem lepo uspešnem nastopu čestitamo. Lahko jih postavimo za zgled mnogim drugim edinicom.

Iz življenja na deželi
Iz Gornje Radgone

gr— Spomenik radgonskim žrtvam in Malstrovim borcem kot svetilnik — simbol miru bo stal na cerkvenem sejnišču na vzvišenem prostoru, ki se v ta namen preureja. Po osmunku arhitekta Simona Kregarja iz Ljubljane bo spomenik umetniško delo iz brušenega pohorskega granita visok 6 in pol metra. V sredini spomenika bo štiri metre visok steber iz belega dalmatinskega marmorja kot svetilnik-simbol miru. Ker so stroški precej visoki, se obrača pripravljajni odbor na široko javnost s prošnjo za prostovoljne prispevke. Dovoljena bodo vsa dela in prvi polovici septembra, ko bo slovesno odkritje. Na ta način se bo naša severna meja, najlepše oddolžila spominu prvih padlih oznanjevalcev svobodne in lepe domovine Jugoslavije.

Ženske — vojne pilotke

V Londonu je priletelo krdelo šestih turških vojnih letal. Ta dogodek je zbudil v javnosti posebno pozornost zavoja tega, ker je imela priliko, da prvič vidi turške vojne pilotke. Te so namreč pripeljale letala v London. Fotografu je uspelo, da je štiri izmed njih pregovoril, da so se mu dale posneti.

Kakšno bo vreme v avgustu

Začetek avgusta se ravna po koncu julija

Letošnji julij je bil v vremenskem pogledu zelo nestalen in deževen. To velja vsaj za Srednjo Evropo, v katero je prinesel hudo neurja. Julijske padavine so bile mestoma tako obilne, da je treba poseči nazaj do l. 1918. preden naletimo na višje številke. L. 1918. pa je bil julij od l. 1828. dalje sploh najbolj deževnat. V vsem tem razdobju je julij 1939., kar se tiče padavin, v Srednji Evropi na četrtem mestu.

Po julijem vremenu sklepamo na vreme v avgustu, je seveda brezplodno. V polovici vseh let se avgust ravna po juliju, v drugi polovici pa baš nasprotno. V splošnem pa lahko rečemo, da se vsaj prva polovica avgusta prilagodeva značaju julija.

Sredi avgusta se običajno lepo vreme dobrih poletij, kakor grdo vreme deževnih poletij ustavi. Lansko leto je trajala največja poletna vročina do okrog 12. avgusta. Tako je pričakovati najvišjih avgustovskih temperatur v prvi polovici meseca in v prvi tretjini imamo običajno dneve, ko sije sonce. V mesecu sije sonce povprečno 20 ur manj nego v juliju, ker se dan čedalje bolj krajša. Omeniti je, da se je bati za konec avgusta nenadnih, jesenskih depresij, ki jim sledi potem po navadi le po, milo vreme prve polovice septembra. Vsekako so te depresije značilnost tistih dni in ni verjetno, da bi letos izostale, čeprav je to leto tako muhasto.

Mart ne odgovarja

V noči na zadnji petek so ameriški znanstveniki in radijski tehniki pod vodstvom vodje Haydnovega planetarija dr. Clyde-Fishera zanimiv poskus. Ob 4.22 srednjeevropskega časa, ko je bil planet Mart zemlji najbližje, je visokofrekvenčni oddajnik Baldwin na Long Islandu poslal radijske znake v kotu 30 stopinj proti Martu. Ti znaki bi morali prispeti v treh minutah in 15 sekundah na Mart in po isto tolikšem času bi se morali od tam reflektirani vrniti na zemljo. Za sprejem teh reflektiranih valov je bilo v Zedinjenih državah pripravljenih 40 oddajnih in sprejemnih postaj. Da bi ne bilo motenj pri eksperimentu, so ameriške radijske postaje ob tem času počivale. Astronomi in tehniki so čakali nekaj časa na odziv z Martu, pa ga ni bilo. Pri vsem poskusu ni šlo za kakšno brezžično zvezo s »prehivalci« Martu, v katere znanost danes ne verjame več, tem več za ugotovitev, kako se širijo brezžični valovi v svetovni prostornini. Po uspehu ozir. neuspehu je soditi, da se valovi sploh niso prebili skozi zemeljsko ozračje v prostor nino.

Pes za zračno zaščito

»Pocok«, pes v madžarskem mestu Csongradu, je prvi pes zračne zaščite na svetu. Kuža je že od svojega rojstva zaprta s sovražnik letal. Čim začuje ropotanje motorjev, prične lajati, toda svoje jeze ali strahu ne obrača proti letalu, kajti pasji razum mu je že povedal, da bi bilo to brezuspešno, temveč napodi vse kokoši in gosi na dvorišču v kokošnjak, potem pa steče v klet in se skrije v jamo, ki si jo je tam izkopal nalašč za ta namen. Šele tedaj, ko motorjev ni več slišati in ni nobene »zračne nevarnosti« več, se Pocok znova pojavi, da pogleda po hiši, ali je vse v redu. Pri tem ni psa nihče zdresiral v to smer, sam od sebe se je izučil za prvega psa zračne zaščite. Čudno je, da natančno razlikuje brnenje letalskih od vseh drugih motorjev, ni na svetu avtomobilskega motorja, ki bi ga mogel tu ukaniti. Pocok je nedvomno sodoben pes in nihče bi se ne čudil, če bi bil ob svojem prihodnjem rojstnem dnevu bolj vesel lepe plinske maske nego debele klobase.

Atentati irskih teroristov so zahtevali prvo smrtno žrtev

Med tem, ko so v londonskem parlamentu pripravljali novi zakon, ki naj s vso strogostjo ustavi atentatorsko in sabotažno delo irskih teroristov, se je zgodil nov atentat v londonski železniški postaji King Cross. Silka nam kaže razdejanje po tem bombnem atentatu, ki je zahteval, kakor običajno med nedolžnimi ljudmi, petnajst ranjenih in prvič tudi smrtno žrtev.

Pevec z izgubljenim glasom

Od prodajalca časnikov do znamenitega peveda

Bivši ameriški operni in koncertni pevec Bernard Landino je po desetletni omračenosti uma in čuvanju v nekem sanatoriju nemarno dobil svoje duševne in glasovne sposobnosti nazaj. Landino je pred nekoliko tedni presenetil svoje zdravnike in prijatelje, ko se je nemarno začel zbuhati iz svojega topornega življenja in se hitro spomnil svojih nekdanjih sposobnosti. Nemarno je znal spet svoje nekdanje najboljše vloge in njegov glas je imel nekdanji blesk.

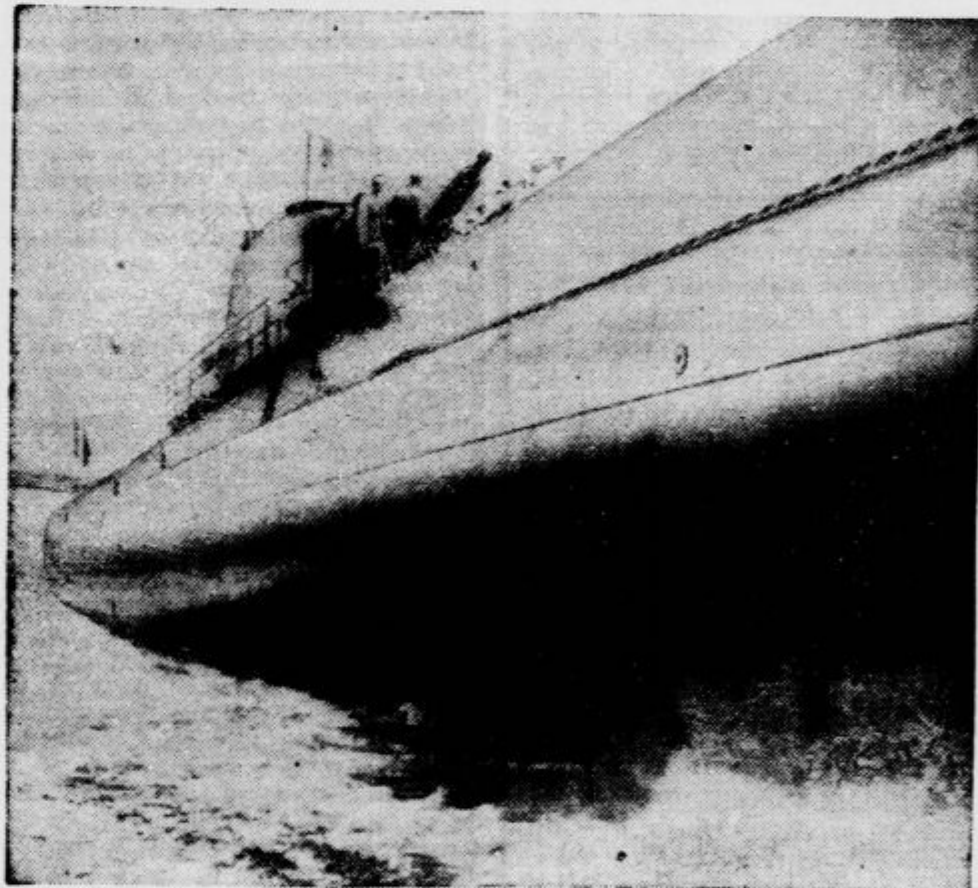
Landino je bil prišel svojo kariero kot raznašalec časnikov. V Clevelandu je postal neki glasbeni kritik pozoren na krasni glas dečka, ki je imel navado, da je zaspance že v zgodnjem jutru motil v spanju s svojim krepkim petjem. Kritiki je talentiranemu dečku omogočil izobrazbo in ga je poslal na zadnje v Italijo, da se izpopolni v petju. Landino je pozneje z velikim uspehom gostoval po Evropi, Južni Afriki in Zedinjenih državah. Na višku slave je postal žrtev nesreče. V koncertni dvorani, kjer je pel, se je zrušil strop in težki kosi

zidu so ga zadeli v glavo. Rane so se zacelile, toda iz duševne omračenosti, ki je bila posledica poškodb, se je zbudil šele sedaj.

Bombna eksplozija med snemanjem filma

Pri snemanju nemškega filma »Zadnji pozivi«, v katerem ima Emil Jannings glavno vlogo, je v bližini parnika, ki ima v tem filmu vlogo nemškega minonosca iz svetovne vojne »Kraljica Luiza«, eksplodirala bomba. Parnik je dobil luknjo, skozi katero je začela vdirati voda. Na njem je bilo poleg Janningsa več drugih znanih nemških filmskih igralcev. Nihče ni bil ranjen in torpedovke, ki so isto tako sodelovale v filmu, so igralce sprejele na svoje kroke. Poškodovani parnik so zvezli v pristanišče.

Francija noče na noben način zaostajati

Izjavila je, da hoče imeti tako močno vojno mornarico, da bo prekašala italijansko in nemško skupaj. Na sliki splovitev podmornic najnovejšega tipa »Aureor« v Toulonu.

ANEKDOTA

K znamenitemu kirurgu prof. Bieru je prišla nekega dne v Greifswald, kjer je predaval kirurgijo, stara kmetica. Po operaciji jo je Bier vprašal, kje so jo bili prvič operirali v isti zadevi, kajti tista operacija prav sigurno ni bila popolnoma končana. Stara ženica je odgovorila: »Veste, gospod profesor, bilo je nekoč v Kleu na vsučiliški kliniki. Obravnal me je mlad zdravnik, v katerega nisem imela zaupanja. Mislim, da se je kotel imenoval doktor Bier!«

VSAK DAN ENA

Pokažite mojemu možu račun za klobuk, da ga smeh mine! (Everybody's Weekly)

General Skoblin

ugrabitelj ruskega belogardističnega generala Millerja, je bil te dni, kakor smo poročali, v Parizu obojen na dosmrtno ječo. Obsodba nima dosti praktičnega pomena, ker se je znal Skoblin pravočasno umakniti v Rusijo. Pač pa bo sedela 20 let njegova žena, bivša pevka Plevicka, ki so jo obtožili, da je sodelovala pri ugrabitvi vodje ruskih emigrantov.

Čudne najdbe v človeškem telesu

Grah in gumbi lahko škodijo, strigalice pa ne

O grahovem zrnu v ušesu in drugih tujih telesih v človeškem telesu je poročal pred kratkim neki znani angleški raziskovalec ob priliki, ko so v Londonu odprli muzej takšnih najdb. V tem muzeju so zbrali posebno takšne najdbe, ki so imele kakšen pomen za svetovno zgodovino. Tako je videti v njem zaponko za čevlje, ki jo je kralj Friedrich Wilhelm I. požrl kot šletni deček. Nemška zgodovina se zavoljo tega čudnega »grizljaja« ni spremenila samo zato, ker je prišla zaponka po normalni poti v želodec in so jo potem iz njega spravili z obilno uporabo rabarbare.

Ljudje se zanimajo tudi za tako zvano »jajce iskalec zakladov«, ki so ga izumili delavci v čilenskih rudnikih srebra. Iz srebra in voska so izdelali jajčaste kepe, ki so jih ovili s platnom in nosili domov v svojih — črevih, da so tam lahko igrali vlogo »zlatega gosika«. V večini primerov, ko so ljudje sprejemali tuja telesa vase s sleparskim namenom, jim je bilo to seveda usodno. Tako so umrli mnogi židje, ki so pri nekem obleganju Jeruzalema požrli svoje zlatnike, na ta način, da so jim rimski vojaki, ko so zvedeli za ta trik, trebuhe enostavno razparali.

Danes takšna tuja telesa seveda nimajo posebnega pomena. Vendar pa otroci še

vedno požrejo kakšno stvar ali pa si jo vtaknejo v nos in ušesa, kjer bi ne smela biti. Odstranitev teh tujih teles je zvezana lahko z velikimi težavami, če nečemo čakati toliko časa, kakor se je zgodilo nekoč v Londonu, da je začelo grahovo zrno nekemu otroku v ušesu kaliti. Medtem namreč ko razne gumbke, kovance in podobne stvari iz črev lahko odstranimo z večjo množino zelja ali krompirjeve kaše, mora vsa tuja telesa v nosu in ušesih odstraniti zdravnik. Vsak poskus s strani laika se utegne končati tako, da izgubi pacient sluh. Strigalice, ki se jih mnoge matere še vedno boje, pa otrokom nikakor ne delajo škode.

Metropolitanska opera v težavah

Slovita Metropolitanska opera v New Yorku je ta čas v najhujših gospodarskih težavah. Predsednik družbe Metropolitanske opere Cornelius Bliss, je sporočil, da bo družba prisiljena organizirati javno zbirko, da bo lahko kupila operno hišo, ki jo ima samo v najemu. Potrebni bi 1.500.000 dolarjev. Težave so nastale zategadelj, ker mnogi deležniki niso plačali dolžnih deležev v najvišjem znesku 16 dolarjev za svoje akcije. Najemna pogodba za poslopje poteka v maju prihodnjega leta.

Najstarejši potniški parnik

Najstarejši potniški parnik, ki še vedno opravlja svojo službo, imajo Švedi. Je to okrog l. 1848 zgrajeni parnik »Mälaren«, ki vozi po vodovju Mälarskega jezera in ima sedaj že svojo devetdeseto poletno sezono za seboj. Še danes je ta parnik, ki so ga sčasoma seveda opremili z novimi stroji, ena najbolj priljubljenih ladij na Švedskem.

Mesarski pomočnik si je odsekal roko

V Lugošu na Rumunskem je prišel 27 letni mesarski pomočnik Joan Ratz po prekonani noči na delo in je hotel postreči ženski, ki je prišla po govedino. Ostri mesarski nož pa je zdrnil ob kosti in Ratzu globoko rani v roko. Še ves opiti pomočnik je nato v svojih pol nezavest, nem stanju položil roko na kladlo, zagrabil sekuro in si roko čisto odsekal. Pri tem pogledu je ženska omedlela, a tudi pomočnik je izgubil zavest in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnico.

Ameriški dateljni

Nenavadni nasadi datljevih palm v Kaliforniji in Arizoni

Iz neštevilnih orientalskih pravljic poznamo pomen dateljnov za tamkajšnje dežele.

Za smeh in kratek čas

»To sem pa nekaj lepega slišala o vašem možu, draga sosedica!«
»Hitro povejte, dobili moram namreč nov klobuk!«

»Če pomislimo, kaj vsa reč stane!« se je jezil nedeljski lovec. »Lovska najemna, lovski davek, lovska karta, lovski časnik, lovsko zavarovanje, lovski pes — da niti ne govorim o škornjih in oblekah, ki jih pri tem ponosim, in o času, ki ga zamujam pri poslih. Skratka, vsak zajec, ki ga ustrelim, me stane okrog tisoč dinarjev!«
»To imaš srečo, da tako malo zadeneš!« je menil njegov prijatelj.

Majhna deklica stoji pred durmi.
»Prosim vas«, je dejala mimoidočemu gospodu, »ali bi bili tako prijazni in mi odprli vrata?«
»Seveda, otrok«, je dejal gospod in odprl vrata. »Pa zakaj nisi tega sama storila, saj si vendar že tako velika?«
»Bi že, toda ključa je bila pravkar porbarvana, gospod.«

Malokdo seveda ve, da so dateljni tam celo tako važni, da imajo vse njihove palme natančno preštete.

Američani imajo ozemlja, ki se ponašajo z istim podnebjem, kakršno potrebujejo dateljnovne palme za svoje uspevanje. Ni čudno, da so si dali iz Afrike poslati takšne palme in jih nasadili v Kaliforniji in Arizoni. V pet in tridesetih letih je število teh dreves v Ameriki naraslo na sto petdeset tisoč in vsako leto dajo več nego tri in pol milijona kilogramov dateljnov. Skrbeti za dateljnovne palme pa ni lahka stvar. Treba jim je suhih in vročih poletij, po drugi strani pa porabijo njih korenine ogromne količine vode. Krajev s suhimi in vročimi poletji imajo v Ameriki dovolj, vodo je treba pač dovajati. Nasadi datljevih palm v Ameriki so precej nenavadni. Nad sadovi večine vrst imajo tam namreč papirnate zaslonce, kajti čeprav potrebujejo drevesa mnogo vode, se dež vendar ne sme dotakniti sadov, ker bi ti sicer razpokali. Pri drugih drevesih pa imajo zaslonce spet pod sadovi in sicer kakor narobe obrnjena padala. To je zavoljo tega, ker odpada sad pri neklih vrstah sam od sebe, ko dozori, in potem se zbira pač nepoškodovan v teh velikih obrnjenih padalih.

Prvi doživljaji angleških rekrutov

Čudila sta se, da nimajo v vojašnicah prostorov tudi za žene

Poziv prvih rekrutov k obveznemu vojaškemu službovanju so spremljali po vsem Angleški majhni dogodki, ki kažejo, kako nenavadna reč in nova je to obvezno službovanje v tej deželi. Tako je prišel v taborišče v Crookham n. pr. mlad moški v spremstvu svoje — žene, s katero se je bil poročil teden dni prej. Oba sta bila zelo razočarana, ker ni bilo za bivanje dam nič pripravljenosti in sta najprvo še malo odšla, da poiščeta v bližini stanovanje za mlado gospo.

V Crookhamu se je pojavil tudi fant, ki je bil videti malo preplašen in ki je pod pazduho skrbno nosil majhen koš. Ko je na svoje vprašanje zvedel, da je na pravem mestu, je koš odprl in iz njega je zletel —

golob pismonoša. To je bil najhitrejši način, da sporoči zaskrbljeni materi, da je srečno prispel.

V Harrogate je prišel zelo dobro oblečen gospod z vrečo polno palic za golf. Najprvo je povprašal za najbližje golfišče. Rekli so mu, da je takšno igrišče v neposredni bližini in izrazili so upanje, da bo mladi mož našel dovolj časa za igranje.

V Glen Parvi se je končno prijavil takoj potem, ko je prejel novo obleko, stasit rekrut naredniku, predstavil se je za napadalca v nogometni skupini v kraju Enderby nad vse važen match njegovega kluba in prost zato za dopust. Dopust so mu dovolili nato takoj...

Kakšni bodo novi plesi?

V Londonu so se zbralo 5000 plesnih mojstrov iz vseh večjih mest britskega Imperija, da se pogovorijo o svojih stanovskih zadevah in tistih, ki se tičejo njihove umetnosti. Posebno pozornost zbuja na teh kongresih družabnega plesa predvajanje novih plesnih likov. Slika nam kaže takšno predvajanje, ki se končujejo s tem, da se ta ali oni ples izbere kot novi modni ples.

Žrebanje petega, poslednjega razreda te kočega **38. kola**, srečk se bo vršilo v **BEOGRADU** od 12. do 24. avgusta in v **SPLITU** od 29. avgusta do 9. septembra t. l.
To je glavno žrebanje tekočega kola, ker se bo v njem izžrebalo **TRIDESET ŠEST TISOČ DOBITKOV**, med katerimi je znatno število po din 200.000.—; 100.000.—; 80.000.—; 60.000.—; 50.000.— itd. in **TRI PREMIJE**, in to po din 500.000.—; 1.000.000.— in 2.000.000.—; v skupnem znesku

din 56,994.000.--

V najsrečnejšem primeru se lahko dobi na eno srečko

din 3,200.000.--

Osebe, ki že sodelujejo v loterijski igri, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati s srečkami V. razreda najdalje do vključno 7. avgusta.

Oni pa, ki si še niso nabavili srečke, pa bi hoteli v tem glavnem žrebanju poskusiti srečo, lahko kupijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih srečk in pri njihovih podprodajalcih, ki se nahajajo v vsakem mestu, po doplačilni ceni, in to:

ena cela srečka **din 1000.--**

ena polovica srečke **din 500.--**

ena četrtna srečke **din 250.--**

Izplačilo dobitkov, za katero jamči država, se vrši brez vsakršnih odbitkov.

Kulturni pregled

Zakaj še nimamo Glasbene akademije?

Iz vrst naših glasbenikov smo prejeli naslednji dopis:

Vsi smo si na jasnem, da bi pomenila ustanovitev Glasbene Akademije v Ljubljani novo afirmacijo naše kulture. Z njo se bo nedvomno dvignil prestiž naše glasbe doma in v tujini, naša glasbena tradicija bo dobila javno priznanje. Ker si Slovenci prizadevamo, da bi se osamosvojili na vseh področjih, je pred leti naša javnost z veseljem pozdravila idejo, da se ustanovi Glasbena Akademija v Ljubljani. Ker pa ideja sama ne more privedi do cilja, se je ustanovilo društvo z imenom Glasbena akademija, ki si je nadelo nalogo, da to idejo propagira ter doseže pri odločilnih faktorjih razumevanje za njeno uresničenje. Kljub naporom in prizadevanjem tega društva in drugih činiteljev se stvar ne gane in v Ljubljani pričakujemo prav tako kakor v Zagrebu še vedno ministrovega odloka. Beograd je že davno dobil svojo Akademijo, uredba o umetniških šolah je izgotovljena, prav tako je izglasovan v parlamentu budžet za Akademijo. Kje torej tiči vzrok nerazumljivega odlašanja?

Za izpopolnitev naše kulture nam je Glasbena akademija nujno potrebna; ona predstavlja člen v verigi in brez tega člena ni popolne zgradbe slovenske kulture. Zalibog so med nami ljudje, ki se tega ne zavedajo in s svojimi neutemeljenimi pomisleki škodujejo naši borbi. Slovenci si vedno domišljamo, da smo glasbeno nadarjeni, da imamo najboljše pevске zbornice, da so naše narodne pesmi med najlepšimi, zakaj torej ne bi tudi mi dobili Glasbene akademije.

Kljub vsem težavam je baje že vse pripravljeno za ustanovitev ljubljanske kakor zagrebške Akademije. Izvedeli smo, da dolži Zagreb Ljubljano, češ da je ona kriva, da minister toliko odlašja s svojim podpisom; v Ljubljani se pa slišijo glasovi, da se je zataknilo na osebnih imenovanjih. Dosedaj so poslali svoje predloge glede imenovanj v Beograd banska uprava, društvo Glasbene Akademije, Glasbena Matica in ravnateljstvo državnega konservatorija. Čeprav nam ti predlogi niso popolnoma znani, izvemo, da si baje med seboj močno nasprotujejo.

Tistemu, ki so mu naše glasbene razmere znane in ki mu je pri srcu samo dobrobit naše glasbe, ne bi bilo težko izbrati med našimi glasbeniki najboljšega, ki pride edini v poštev za profesorje na Akademiji. Če bi hoteli po teh načelih sestaviti listo profesorjev, bi dobili skico, ki ji ne bi bilo mogoče odrekat pravilnosti in objektivnosti. Pri izbiri profesorjev mora veljati tole načelo. Na Akademijo morajo priti najboljši izmed komponistov, najboljši izmed violinistov, najboljši izmed pianistov itd.

Važno je, da pridejo na Akademijo ljudje, ki imajo sloves in ki nekaj pomenijo v našem glasbenem življenju, ker le na ta način si bo pridobil naš najvišji glasbeni zavod oni ugled, ki mu gre.

Želimo, da bi našega prosvetnega ministra pri imenovanju profesorjev vodila samo umetniška načela in da bi izrekel svojo zadnjo besedo o tem še pred novim šolskim letom.

F. Z.

delavca, ki je duša tega lista, Nikolaja Dončeva, študij v Parizu, dolgoletno življenje v tesnem stiku s francosko kulturo in z ostalim romanskim svetom, ti vnanji pogoji niso dali g. Dončevu samo odličnega poznanja francoskega jezika, ki ga piše s spretnostjo literarno izobražene, ga Francoza, marveč tudi pristen romanski čut za lepo obliko, jasnost in predmetnost obravnavanega gradiva. Tako je g. Dončev postal z ene strani trden in razgledan informator bolgarske kulturne javnosti o francoskem slovstvenem življenju z druge strani pa — in v tem utegne biti kar dragocen za svoj narod — sposoben in vprav reprezentativen informator francosko čitačnega sveta o bolgarskih kulturnih zadevah in prevajalec bolgarske literature v francosčino. Dejstvo, da ga je ondan odlikovala Francoska akademija s posebnim priznanjem za njegovo knjigo »Etudes bulgares«, potrjuje še samo, da obilno in že zasluženo delo tega sorazmerno še mladega esejista, kritika in publicista odmeva tudi na vrhovih francoskega kulturnega sveta. Poleg že citirane knjige je g. Dončev izdal v francosčini »Essai d'un tableau de la nouvelle littérature bulgare«, študiji »Influences étrangères dans la littérature bulgare« in »Portrait de Pentscho Slavejkov«, v italijanščini pa »L'Italia e le sue influenze«; mimo teh študij je objavil v francosčini vrsto odličnih prevodov, izmed katerih sem lahko v svoji bolgarski reportaži že omenil Vladimirovo »Tirno, la ville des Rois«, iz nove žetve pa naj opozorim na prevod potopisne povesti Andreja Protiča »Capriccio di Caprie« in na Svetoslava Minčeva potopisno prozo »Buenos Aires«. V »La Parole Bulgare« se g. Dončev zaustavlja pri vseh značilnejših in pomembnejših pojavih bolgarske literature in tako prispeva največji delež k nje spoznavanju onkraj meja bolgarske domovine.

G. Nikolaja Dončeva sem obiskal v redakciji »La Parole Bulgare«, kjer si ta list deli prostore in delno tudi osebe z velikim, odlično urejanim in najmodernejše opremljenim sofijskim dnevnikom »Dnes«, čigar direktor je naš ljubezni prijatelj g. Protič. G. Dončev mi je sredi uredniškega dela, v tipičnem redakcijskem prometu, ki ga poznamo vsi, kar nas je iz te obrti, dejal med drugim:

— Prejšnje leto je minilo 40 let, kar je izhajal v »Le temps« francoski prevod Vazovljevega romana »Pod igoto«, s katerim je bolgarska literatura zmagovito vstopila v francosko prevodno književnost. Poslej, zlasti še v novejšem času, se češče pojavljajo prevodi bolgarskih pesnikov in pisateljev v francosčino in delno tudi v italijanščino. Tudi sicer navezujemo, kjer le mogoče, književne stike z romanskim svetom, ki kaže zanimanje za naša prizadevanja.

— Menim, da nam je stikov z latinskimi kulturnim svetom treba in da lahko črpamo od tam marsikakšno dragoceno vzpodbudo za naš lastni kulturni razvoj. Zanimam sem se nekoliko tudi za jugoslovnsko književnost, posebej še za oni del, kjer se najočitnejše kažejo stiki z latinskimi svetom: t. j. književnost Dalmacije. Vidim sem, da ti vplivi niso mogli zatreti nacionalnega duha in izraza, marveč so ga celo izžvali in vzpodbudili, kar je povsem pravilno.

— Kajti naše stremljenje mora biti, da kar se da pokažemo v literarnih proizvodih duha svojega naroda, svojo nacionalno originalnost, kajti samo v narodu in v njegovi zemlji zakoreninjena, z njenimi sili prepojena književnost bo, kadar dozorji tudi oblikovno sprejemljiva in zanimiva za tujino. Zato so naši pisatelji, postavimo Vazov in Govkov Aleko Konstantinov in drugi, ali Vaša Cankar in Župančič, zanimivi za tujino predvsem kot nositelji originalnega, z narodom in zemljo spojenega duha. V Franciji so mi vedno zatrjevali, da jih zanimajo naši pisatelji samo toliko, kolikor izražajo dušo Bolgarije in dajejo verno podobo njenega domačega življenja. Torej nacionalne siže v kosmopolitski formi: to je problem našega slovstvenega prodiranja v svet. Hočem pa poudariti, da pri vsem tem nacionalna literatura potrebuje tudi tujih vzorov, zato ne more brez skloče za svoj, zlasti formalni razvoj, izločiti vseh tujih vplivov. S svojimi literarnimi zgodovinskimi študijami o francoskih in italijanskih vplivih v bolgarski literaturi sem skušal dokazati znane in pomen takih rodovitnih vplivov.

Zapuščajoč redakcijo »La Parole Bulgare« in pozneje ob novih srečanjih z delom g. Dončeva sem se spominjal jugoslovnskih razprav s listom te vrste in obžaloval, da v »Echo de Belgrade« ne sedi sodelavec takega pomena in tolike razgledanosti, kakor ga ima bolgarski francoski list v avtorju »Etudes bulgares«. Kajti tak list je vedno problem zase in kulturna reportaža v »Echo de Belgrade« je vprašanje, ki bi bilo vredno temeljitejše rešitve.

Zapiski

BIBLIOGRAFIJE ČESKE IN SLOVAŠKE LITERATURE V JUGOSLAVIJI

Praški »Slovanski institut«, ki tudi v novih razmerah nadaljuje svoja prizadevanja po znanstvenem proučevanju slovanskih narodov, dežel in vprašanj, pripravlja za beograjski slavistični kongres dragoceno bibliografsko delo z naslovom »Česká a slovanská literatura v Jugoslaviji«. To bibliografijo je pripravil in opremil z daljšim uvodom naš rojak, lektor slovenskega jezika na Karlovi univerzi dr. Oton Berkopec, ki je zbral obsežno gradivo v vseh večjih jugoslovnskih knjižnicah. Delo bo obsegalo seznam slovenskih, hrvatskih in srbskih časopisov in

knjig s prevodi, članki in motivi iz češke in slovenske literature do l. 1935. V petih oddelkih bo navajalo vse, kar je izšlo v naših knjigah in revijah o češki in slovanski književnosti, gledališču i. t. d. in sicer posebej za slovensko in posebej za srbsko-hrvatsko literaturo. Knjiga bo obsegala kakih dvajset tiskovnih pol in bo s svojo bilanco literarnih stikov med Jugoslavo in Čehi s Slovaki ostala trajen spomenik vzajemnega sodelovanja: spomenik preteklosti in kaipot. bodočnosti!

★

Alojz Gradnik in Milan Rakić v »Meridiano di Roma«. Odlični italijanski tednik za literaturo in umetnost »Meridiano di Roma« zasleduje v zadnjem času z večjo pozornostjo jugoslovnsko kulturno življenje. Pred dnevi smo zabeležili na tem mestu obsežni članek, ki ga je posvetil romanu Vl. Bartola »Alamut«. V številki z dne 23. julija je priobčil dve pesmi iz Kosovskega cikla pokojnega Milana Rakića v prevodu Umberta Urbanija in pesem Alojza Gradnika »Tempo verrebbe« (Prišel bo čas) v prevodu Marije Samer. V naslednji številki (z dne 30. julija) je zopet zastopan Gradnik s pesmijo »Kmet govori drevesu«. Prevod Marije Samer je objavljen skupaj s prevodom pesmi Nemca Carosse z naslovom »Una poesia di Carossa e una di Gradnik«.

Odmevi slovenske literature med Čehi. Neumorni delavec za češko in slovaško kulturno zblizanje z Jugoslavo dr. Václav Měřka nadaljuje v čeških listih s svojimi referati iz slovenske literature. Tako je v »Lidových Novinah« z dne 30. julija in v »Moravskosloveskem deniku« z dne 29. julija objavil poročila o »Ljubljanskem Zvonu«, posebej še glede na bohemica v zadnjih številkah. V »Lidových Novinah« piše med drugim: »Najodličnejša slovenska literarna revija »Ljubljanski Zvon« redno zasleduje kulturno delo Čehov. Ne samo da je lanijski letnik zaključila s krasno češko-slovaško dvojnjo številko, marveč je tudi v letošnjih šestih številkah redno opozarjala na češko kulturo in beležila češke kulturne dogodke. Za to delo gre zasluga predvsem uredniku LZ Jušu Kozaku in njegovim sodelavcem, čijh delo je dobro razdeljeno.« V »Lidových Novinah« z dne 29. julija je izšel na uvodnem mestu kulturne rubrike daljši izvečec iz članka pianista prof. Marijana Lipovška o dvajsetletnem razvoju slovenske glasbe. Članek je izšel v »Ljubljanskem Zvonu« in češki referat o njem je sestavil dr. V. Měřka. Tudi to kaže, s kakšno pozornostjo zasledujejo Čehi naše kulturno življenje in kako upoštevajo zlasti »Ljubljanski Zvon«.

SOKOL

Sokol pri Sv. Petru pod Sv. gorami se vrsto pripravlja za društveni nastop, ki bo 13. avgusta ob 15. na letnem telovadšču. S tem nastopom stopi društvo v deseto leto društvenega delovanja. Jubilejno leto bo društvo proslavilo z otvoritvijo lastnega doma, ki bo že v jeseni delno opremljen. Na nastopu nastopijo vsi domači oddelki. Igrala bo sokolska godba iz Šmarja pri Jelšah. Bratje in sestre 13. avgusta na svetenje pri Sv. Petru!

Iz literarnih razgovorov v Sofiji

Nikolaj Dončev

Že četrto leto izhaja v Sofiji francoski list »La Parole Bulgare«, ki je sedaj »politični, gospodarski in književni tednik«, kakor čitamo v spodnjem naslovu. Izdaja jo ga z očitnim namenom, da informira inozemstvo o življenju in napredku njihove dežele in da tako opravlja vlogo tistega posredovalca med narodi, ki ga je v današnji dobi nespornim načinom in naraščajočimi sredstvi treba bolj kakor kdaj prej. Je to kočljiva vloga, ki zahteva dosti spretnega premikanja med skušnjavo tendence in pristranosti z ene strani in zahtevo objektivne, inteligentne informacije z druge. Priznati je treba, da »La Parole Bulgare« izvršuje svojo nalogo z očitno spretnostjo in dobrim okusom. Osem do deset strani velikega formata je razdeljenih tako, da obsegata prva in tretja stran po navadi politične dogodke tedna, druga je odmerjena gospodarstvu, četrta in čisto si dele književnosti, gledališča in umetnosti, po ena stran je posvečena bolgarski folklori in ljudskemu življenju ter spoznavanju značilnih krajev in zanimivosti Bolgarije. List je obilno ilustriran.

Prikupnemu načinu urejevanja ustreza tudi vsebina, ki je nevsiljivo prilagojena informativnemu in opsnemu namenu lista. V literarni in umetniški prilogi izhajajo članki, informacije in prevodi, ki morajo zaradi svoje vsebinske vrednosti in prijetne oblike zainteresirati celo daljnega opazovalca bolgarske kulture in razširiti njegov pogled v to deželo, ki z mladostno močnim vzgonom gradi svojo kulturo. Zanimivi so nadalje članki, ki obravnavajo ljudsko življenje, pa naj gre za originalna ljudska verovanja in za toplotno čustvenost narodnih pesmi, ali za opise takih pojavov, kakor so trgatve rož, uspehi bolgarskih jagod ali pa žetve v tej deželi, ki je polna pristne poljedelske poezije, tako v svojih pejsažih kakor v samem stilu narodnega življenja. S teh strani »La Parole Bulgare« občutimo včasih vonj bolgarske zemlje in povečujemo svoje simpatije do prizadevanj naroda, ki trdno veruje v svojo bodočnost in ji smotno pripravlja tla.

Pomudil sem se nekoliko dalje pri »La Parole Bulgare«, ko sem hotel predstaviti čitatelju odličnega bolgarskega kulturnega

